NÄYTENUMERO
V. 1938

Uusi HUOMEN

»ÄLKÄÄ ANTAKO TULEN SAMMUA

Uusi HUOMEN

ISÄNMAALLIS-KANSALLINEN NAISTEN LEHTI

Vastaava toimittaja: ELSA VUORJOKI
Toimitus: Helsinki Töölönk. 27. B.
Puh. 45 336

Toimituskunta:
HILJA RIIPINEN, päätoimittaja
ELNA HETEMÄKI, VIOLA KUISTIO
ANNA POHJANHEIMO, EEVI SOLANNE

Taloudenhoitaja: TYYNI LEISIO
Toimisto: Helsinki Museok. 42. A.
Puh. 43 459

E. WIKSTRÖM: Rukous.

HERÄÄ, ENNENKUIN SA UNTA NÄHDEN
ITSES KYTKET, SUKU ONNETON.
SINÄ, JOLLA TULEVAISUUS ON,
HERÄÄ JÄLKEENTULEVAISTEN TÄHDEN!

SAIMA HARMAJA: Aamua kohti.

SELVÄ RATKAISU

"Ei kukaan voi palvella kahta herraa, sillä hän on joko vihaava toista ja rakastava toista, taikka hän liittyy ensimmäiseen ja halveksii toista.

TE ETTE VOI PALVELLA JUMALAA JA MAMMONAA." Matt. 6:24.

Jeesus sanoo: "Te ette voi . . .", ja kuitenkin me ihmiset yritämme tätä mahdottomuutta. Maallisessa suhteessa me olemme viisaampia. Siellä tulee harvoin kysymykseen "kahden herran palveleminen", paitsi provokaattorien ammatissa. Venäjällä tavattiin ennenaikaan miehiä ja naisia, jotka olivat olevinaan yhtäaikaa vallankumouksellisia ja valtiollisen poliisin palveluksessa, ja nämäkin todellisuudessa palvelivat joko toista tai toista.

Monet yrittävät näin jakaa elämänsä hengellisessä suhteessa. He kuuluvat "maailmaan", mutta esiintyvät kristittyinä, tai he ovat kristittyjä, mutta joutuneet "maailman hengen" asioita ajamaan.

S e l v ä r a t k a i s u o n v ä l t t ä m ä t ö n.

"Maailman henki" ei sitä ehdottomasti vaadi, sillä se pitää mielellään kristittyjä palveluksessaan, mutta Jumalan Henki vaatii sitä sitä ankarammin.

Jumalan henki on totuuden ja totuudellisuuden henki. Maailman henki on valheen ja valheellisuuden henki. Ja kumpainenkin näistä tahtoo vallata koko sydämen.

Hydson Taylor, aikamme ehkä suurin lähetyssaarnaaja, sanoi kerran tähän tapaan: "Jos Jeesus Kristus on sinun Herrasi, niin Hänen pitää olla kaikessa sinun Herrasi, taikka Hän ei ole sitä lainkaan".

Herraa ei voida palvella puolella sydämellä. Joka tahtoo Häntä palvella, sen on astuttava s e l v ä s t i r a j a n y l i ja antauduttava kokonaan Hänen omakseen.

Olemmeko me tehneet tämän?

Tunteeko Herra meissä ihmisiä, jotka ovat antaneet elämänsä Hänen käytettäväkseen miten ja milloin Hän tahtoo?

Vain näitä ihmisiä Hän voi siunata ja käyttää.

Hän ei voi käyttää sitä, jonka sydän on maailman hengen täyttämä, ja joka etsii sitä, mitä tämä maailma tarjoo. Vielä vähemmin Hän voi sellaista siunata. Hän voi käyttää mielensä mukaan vain niitä, jotka ovat luovuttaneet tahtonsa Hänen tahtonsa alaiseksi ja yrittävät kaikessa olla Hänelle yksin kuuliaisia.

Näitä Hän voi siunata, ja siunaakin runsaasti.

Heidän sydämiinsä tulee Jumalan valtakunta, joka on "vanhurskautta, rauhaa ja iloa Pyhässä Hengessä". Heille Hän antaa "elämän ja yltäkyllin". Heille on "kuolema voitto". Heille kuuluvat kaikki lupaukset.

Jo vanhan liiton profeetta Elija huusi kansalleen:

"Kuinka kauan te onnutte molemmille puolille? Jos Baal on jumala, niin palvelkaa häntä, mutta jos Herra on Jumala, niin palvelkaa Häntä."

Tällekin miehelle oli selvinnyt, ettei kukaan voi palvella kahta herraa yhtäaikaa, eritoten, kun he olivat niin erilaiset kuin Baal ja Jahve.

Onko tämä selvinnyt meillekin tänä suurena henkien sekoituksen aikana? Aikana, jolloin yritetään tehdä pimeydestä valo ja valosta pimeys, totuudesta valhe ja valheesta totuus?

Nyt, jos milloinkaan, tarvitaan, että Totuuden Henki saa hallitusvallan kaikissa niissä, jotka tahtovat käydä Kristuksen omista. Sillä jos valheen henki valtaa heidätkin, silloin on pimeys oleva kaksinkertaisesti pimeä.

Asettukaamme siis rehellisesti Herran eteen ja pyytäkäämme Totuuden Henkeä tutkimaan tilaamme; ja t e h k ä ä m m e p a r a n n u s.

Tämän sanon aivan yhtä paljon itselleni kuin sinulle, hyvä lukijani.

URHO MUROMA

UUSI HUOMEN

Mikä on uuden lehden tarkoitus? Kun entisiä on niin paljon. Miksi uusi? Kaupunkilaisnaisen pöydällä on jos millaisia — naisen omilla nimilläkin otsikoituja. Ja eikö moni maalaisnainen ajattele: Eivät ole minua varten, eivät puhu minulle, en tarvitse niitä.

Arvoisat lukijat! Vakuutan, että tarvitsemme tämän lehden. Kansallis-isänmaallisen naisten sanan. Sellaisen, joka johtaa mieltä uuteen kansalliseen huomeneen.

Katsokaamme. Naisen sana niissä maailmankatsomusten ratkaisuissa, joita aikanamme suoritetaan, on sanomatta — suomalaisen naisen sana. Se on suurin piirtein vielä sanomatta. Naisten osuus maailmankatsomusten ratkaisussa — se on vielä antamatta — suomalaisen naisen osuus. Sellaisissa maissa, joissa on kansallisesti herätty, naiset sanovat, ratkaisevat, yhtyvät yhteen, tekevät. Me täällä alituisten vaarojen keskellä olevassa isänmaassamme poljemme iänikuisia latuja luulotellen, että ne muka johonkin vievät, puoluejohtojen passiivisina käskyläisinä. Naisetkin. Ja monilla elämän aloilla naiset saavat kuitenkin ihmeellisiä, esimerkillisiä saavutuksia aikaan. Valtiollisesti eivät. Sillä siinä suurin piirtein torkutaan. Joitakin aikoja sitten oli suuria, valtiollisesti kaukonäköisiä johtajia. Mutta nyt haparoidaan, tallustellaan kuluneita puolueitten teitä. Mihin ne vievät? Jolla on silmät nähdä, se näkee sen niin muualla kuin meillä.

Siellä, missä kansallinen herääminen on käynyt, on myös naisten piirissä suunnaton elämän ja työn into. Uusi voima nousee rakentamaan valtakuntaa — naisten heräävä määrätietoinen kansallinen tahto. Meillä on tämä pyrkimys väkevä nuorisossa — myös nuoressa naispolvessa: Etsiä, kehittää, antaa palvelukseen kaikki voimansa. Ei oma minä tähtäimenä, vaan yhteisö, kansa, isänmaa. Luoda uudeksi tämä puolue-elämän sairaaksi repimä ja turruttama kansa. Nostaa se kansaksi luokka- ja puoluerajain alta. Vapauttaa sisäisesti. Että säilyisi ja kestäisi ja suojeltaisiin kaksi vuosikymmentä sitten korkeilla uhrilunnailla lunastettu ulkonainen vapaus.

Mikään naisten lehdistä ei tuota uutta tietä etsi. Ne ovat sidottuja puolueihin tahi pelkäävät niitä, palvelevat tieten tai tietämättään hajaannusta. Tahi ajavat vain jotakin erikoista sellaisenaan hyvää asiaa. Tämän uuden naisten ja kotien lehden tahdomme omistaa uuden kansallisen tien etsinnälle. Tahdomme herättää valaisemalla ajan tapauksia. Olemme poliittisia, emme sitä kiellä. Tahdomme sanoa suoraan, minkä näemme. Tulemme paljastamaan ne vaarat, jotka kansainvälisissä tuho-opeissa, ennenkaikkea marxilaisuudessa, kommunismissa, marxilaisessa sosialismissa, materialismissa, ateismissa, näitä suojelevassa höllässä vapaamielisyydessä ja kaiken tuon liepeillä kulkevassa moraalin rappeutumisessa kansaamme uhkaavat. Tässä onkin ajan suurin kysymys. Siinä ratkaisussa heräävät ja nousevat tai siihen vaaraan tuhoutuvat kansat. Niin on meidänkin kansamme kohdalta.

Naisten piirissä on pidetty jollakin tavalla kunniallisena kätkeä valtiollinen kanta kuin olisi sitä peljätty. Ei ole varaa siihen. Meidän naisten äänillä ratkaistaan jokaisissa vaaleissa tärkeät kohtalot — naisia on enemmän. On vihdoin asennoiduttava selkeästi näissä suurissa kysymyksissä. Joka-ainoan omakohtaisesti. Meidän on kasvatettava vakaumus isänmaan puolesta myöskin valtiollisesti. Meidän on asennoiduttava sekä kansallisina että kristittyinä uskontoon pohjautuvan elämänjärjestyksen puolesta. Tämä on tehtävä kotiemme, lastemme, kansamme tulevaisuuden nimessä.

Näitä kysymyksiä, koko sitä laajaa alaa, mikä vapaan, terveen ja lujan kansan elämää koskee, tulee lehtemme käsittelemään kirjoituksissaan. Aiomme siten palvella kaikkia kansan heräämiseen uskovia naisia yli rakkaan isänmaan naisen harrastuspiiriin ulottuvissa, erikoisesti naisen toimintaa ja työtä koskevissa kysymyksissä.

Me uskomme heräävän kansamme onnelliseen tulevaisuuteen, aikaan, jolloin tässä maassa on vapaan Suomen uusi huomen.

Hilja Riipinen

Eveliina Ala-Kulju

VELVOITTAVA lahja

Palautuvatpa nykyaikana ajatukset useasti vuosikymmeniä taaksepäin, aikaan, jolloin Suomen nainen sai tuon kauan toivotun suuriarvoisen lahjan: yhtäläisen äänioikeuden, joka antoi meille mahdollisuuden yhdenarvoisina kansalaisina miesten kanssa osallistua yhteiskunnallisten ja valtiollisten asiain ohjaukseen. Uskoimme, ettei ole yhtään äänioikeutettua naista, joka ei tahtoisi käyttää tätä suurta "oikeuttaan" ja sen tuomaa velvoitusta osallistumalla kukin edellytystensä mukaan asiain käsittelyyn. Kokiessamme pettymyksen tässä suhteessa ajattelimme, että kasvava polvi, joka saa kehittyä tietoisena äänioikeuden tuomista eduista ja velvoituksista, on valmis täydellä harrastuksella ja antaumuksella nämä velvoitukset täyttämään. Murheellisena on todettava, että tässäkin toiveessa olemme saaneet kokea pettymyksiä.

Rajojemme ulkopuolellakin kiinnitettiin huomiota Suomen naisen saamaan äänioikeuteen. Olin 1915 Inkerissä esitelmämatkalla. Skuoritsan pappilassa oli naisten kokous, jossa oli paljon inkeriläisiä naisia. He sanoivat minulle: "Me olemme kuulleet, että teillä Suomen naisilla on äänioikeus, että te saatte yhdessä miestenne kanssa ottaa osaa yhteiskunnallisiin ja valtiollisiin asioihin, olla poistamassa epäkohtia elämästä, ohjaamassa asioita onnellisempaa tulevaisuutta kohden ja näin voitte tukea lastenne elämän eteenpäin pääsyä. Kuinka ihanalta tämä mahtaakaan teistä tuntua! Olemme yhdessä sanoneet: varmaan jokainen Suomen nainen joka päivä kiittää Jumalaa siitä, että on saanut tuon suuren lahjan, yhtäläisen äänioikeuden. Kertokaa, emäntä, meille tästä!"

Tämä pyyntö saattoi minut häpeällä toteamaan, että suuri osa kansani naisista on pitänyt tämän suuriarvoisen oikeuden niin merkityksettömänä, että valtiollisissa vaaleissa yli 50 pros. äänioikeutetuista naisista on ollut poissa äänestyksestä.

Toivon, että tämä meidän naisten oma lehti on "huutavan ääni korvessa", joka herättää jokaisen nukkuvan naisen välinpitämättömyyden unesta ja sytyttää hänen sydämessään rakkauden velvoituksen itsensä unohtavassa palveluksen työssä toimimaan Suomen onnen ja menestyksen turvaamiseksi.

„Älkää antako tulen sammua."

Nämä sanat lausui suuri valtiomies ja historioitsija J. R. Danielson-Kalmari sille eteläpohjalaiselle lähetystölle, joka joulukuun alussa v. 1929 kävi hänen luonaan sen jälkeen kun Etelä-Pohjanmaan kansa oli päättävästi noussut kommunismia vastaan ja riisunut punapaidat Lapualla. Nämä sanat kaikukoot meille vielä nytkin. Isänmaallinen, kansallinen tuli sammuu, jos emme pysty sitä vaalimaan, vaara on suuri nyt. — Uusi Huomen on ottanut ohjelmaansa kansamme herättämisen ja kokoamisen tämän pyhän tulen ympärille. Valtiollisella taivaallamme räiskyvät niin monet vaaralliset tulet, mutta niitten vastapainoksi on edelleen vahvistettava ja tuettava sitä isänmaallis-kansallista henkeä, jonka kerran toivomme leimahtavan sellaiseksi voimaksi, että nuo isänmaan tuhoa ennustavat tulet sammuvat. Tässä herätystössä tahtoo Uusi Huomen yhtenä tekijänä olla mukana.

Eevi Solanne

Naiset ja MAATALOUS

Muuan karjakonsulentti soitti kerran taloon, jonka isäntäväkeä hän ei tuntenut, tiesi vain talon hyväksi karjataloksi. Hän kysyi isäntää, mutta hänelle vastattiin, ettei talossa sellaista ollutkaan, vaan leskiemäntä hallitsi taloa. Häneltä pääsi kuin vahingossa: "Onkos sellaisia emäntiäkin, jotka ymmärtävät karjasta jotakin?" Hänen kokemuksensa emäntien taidosta olivat olleet kauttaaltaan negatiivisia.

Tapahtuneesta on kulunut erinäisiä vuosia ja siitä ovat olot muuttuneet. Talojen tyttäret ovat itsenäisyytemme vuosina yhä enenevässä määrässä käyneet emäntäkouluja, karjanhoitokouluja ja kansanopistoja ja saaneet siellä innostuksen maa- ja karjatalouteen. Jouduttuaan sitten talojen emänniksi ovat he miestensä keralla luoneet kukoistavia talouksia "Suomemme suloisille saloille". Niin monien emäntien on sitäpaitsi ollut suorastaan pakko perehtyä talojen kaikinpuoliseen hoitoon, kun isäntien kykyjä on kysytty moninaisissa yhteiskunnallisissa tehtävissä. Moneen kertaan on todettu, että kannattava maatalous syntyy vain miehen ja naisen yhteistoimin.

Vaikka paljon on parantunut naisten taloudenhoidon kohdalta, on sittenkin vielä tekemätöntäkin ja korjattavaa. Puutun vain yhteen kohtaan. Emännän toimeen valmistuvan pitäisi entistä enemmän perehtyä maanviljelyksen ja karjatalouden talouspuoleen. Enemmän laskelmia ja suunnitelmia. Tiedän hyvin, että tämä sotii naisellista luontoa vastaan, ja naiselle kaikenlainen kirjanpito ja siihen liittyvät laskelmat ja siitä saatavat ohjeet ja opetukset ovat vieraita ja monasti suorastaan vastenmielisiä — poikkeuksia lukuunottamatta. Eletään vain päivästä päivään ja tyydytään oleviin oloihin yrittämättäkään niihin parantavia muutoksia. Kotitalouden opetuksesta ovat esim. uusien ruokalajien ja varsinkin herkkujen valmistaminen mieluista tehtävää, mutta hintojen laskeminen tai ruokavalion suunnitteleminen kannattavaksi on jo sellaista, johon monikaan ei välitä ryhtyä. Näin on moni kotitalous saattanut entisestään kyllä monipuolistua ja tulla kenties terveellisemmäksi, mutta halvemmaksi se tuskin on tullut, vaikka siihen kenties juuri on pyritty. Samoin on karjanruokinnan. Eri rehujen kokoomus tunnetaan, samoin niitten vaikutus ja ruokintataulukoitakin osataan ehken laatia, mutta niissä harvoin pidetään silmällä kannattavaisuutta. Laskelmia olisi opittava tekemään myös lannoituksesta ja sen kannattavaisuudesta, samoin sadon käytöstä. Nämä kaikki edellyttävät yleisten hintojen seuraamista ja näitten soveltamista omaan talouteen. Erikoisesti sian- ja kananhoidon kannattavaksi saaminen vaatii yleisen hintatason valpasta seuraamista. Hyvän esimerkin tarjoaa kananmunankauppa tällä kertaa. Ne ovat nyt hyvässä hinnassa ja se, jonka kanat kunnostettiin myöhäistä syysmunintaa ja talvimunintaa varten, saa varmasti tyydyttävän tuloksen kanalastaan kuluvana kirjanpitovuonna. Aivan kehnoa kananhoitoa on se, että kanat entiseen tapaan munivat vain kevät- ja kesäaikaan. Sikalassa on tilaisuus vieläkin enemmän noudattaa yleisen hintatason vaihteluita ja saada sieltä hyvää hintaa myytävästä tavarasta.

Taloudellisuutta enemmän, sitä tahtoisin teroittaa lyhyellä kirjoituksellani. Tänä aikana sitä erikoisesti kysytään emäntäväeltä, jonka työväen puutteessa on itse puututtava moniin töihin maataloudessa. Laskelmia tekemällä, työtehoa parantamalla sekä oikeilla otteilla että kunnollisilla työvälineillä ja seu-

ARMI HALLSTEN-KALLIA

HIUKAN MAAILMANKATSOMUKSISTA

ja ulkopolitiikasta

Kun tehtävämme tällä paikalla on käsitellä ulkopoliittisia ilmiöitä, koetamme hakea vastausta kysymykseen, mikä juuri viime vuosina on ollut omiaan syventämään vastakohtaisuutta erilaisten maailmankatsomusten välillä ja luomaan "ideologisia rintamia", joiden olemassaolon useasti kieltävät vallankin ne, jotka kiivaimmin hyökkäävät toisin ajattelevia vastaan. Kun maanpuolustuksen hyväksi työnsä uhraavasta tulee "sotahullu" ja kansakunnan kunniasta kiinnipitävästä "rauhanvastustaja", silloin joutuu jokainen kansallisesti ajatteleva henkilö painostuksen alaiseksi, jossa on hyvä tietää, ei vain mitä uskoo ja tuntee, vaan myöskin minkä vuoksi.

Aikakautemme suurin vedenjakaja, maailmansota, jättää jälkiperinnökseen kaksi tärkeätä, ihmiskunnan kohtaloihin syvältä vaikuttavaa seikkaa: sen rauhankaipuun, joka pukeutuu kansainliiton kauniiseen, mutta sisältä rikkinäiseen asuun, eli tietoisuuden kansojen suuremmasta keskinäisestä riippuvaisuudesta. Toinen perintö on kommunismi.

Kansainliiton tie oli aluksi toivehikas, joskin oli peloittavaa, että sen, yhteistoiminnan elimen, valvontaan sälytettiin pakkorauhain vääryyksien ylläpitäminen. Toinen perusvika tuli sekin vähitellen ilmi, — liian suuren vaikutusvallan olivat sen työssä saaneet ne, joita ehdottomasti nimitämme väärän kansainvälisen hengen edustajiksi, ne, jotka joko luokkataisteluhengessä tai hämäriä valtapyyteitä ajaen — näissä jälkimmäisissä ei maailmanjuutalaisuus erinimisine haarautumineen suinkaan ole vähäisin tekijä — ovat pyrkineet antamaan "kansainvälisen yhteistoiminnan edistämiselle" toisen sisällön kuin mitä kansojen todellinen paras vaatii.

Bolshevismin tuhotyöt tunsi suurin osa sivistynyttä maailmaa vain hyvin kaukaa, kuin sumun takaa. Kaikki ulkomailla liikkuneet suomalaiset muistavat lukemattomia keskusteluja kommunismin saavutuksista, kuinka "sanomattoman mielenkiintoinen kokeilu" se oli, ja ystävälliset kehoitukset, ettei "pitäisi niin vihata" kuin me.

Ja silti teemme oikein pitäessämme vihamme elävänä, sillä tunnesyistä puhumatta, on bolshevismi meidän pyhänä pitämämme valtio- ja kansakunta-ajatuksen vastainen. Maailmanvallankumouksen tulevaisuuden valtakuntaan ei mahdu kansaa, joka erikoisuuksiansa ja sille suotuja lahjoja kehittäen loisi omaansa lisänä ihmiskunnan yhteiseen aarteistoon ja joka kansallisvaltion elimellisessä piirissä rakentaisi eheän yhteiskunnan, missä kokonaisuuden etu on yksilön silmämäärä.

Ei siis ihmettä, että venäläisiä sivistyneemmät kansat, kansallisvaltioaatteesta kiinnipitävät valtiot kovinkin kourin torjuvat kommunismin yritykset rajojensa sisäpuolella. Eikä liioin ihme, että tämä aluksi etupäässä kielteinen asenne kasvoi *tietoiseksi yhteiskunnan uudistamiseksi,* missä hyljättiin ne valtiollisen

---

raamalla yleistä maataloudellista elämää maassa voidaan kestää hyvinkin nykyisessä kireässä kilpailussa.

Tahtoisin tähdentää vielä sitä, että kun emäntäväki rupeaa ammattinsa asioita seuraamaan ja niitä soveltamaan omaan talouteensa, he tuskin välttyvät samalla huomioimasta asioita laajemmaltakin, sillä niveltyväthän maatalouden asiat läheisesti maan kaikkiin yleisiin asioihin. Näin voidaan omaa taloudellista näköalaa laajentamalla saada näköala myös isänmaan tärkeisiin asioihin. Naisiamme on yleensä syytetty laimeasta isänmaan asioitten harrastamisesta. Syytökseen voi olla aihetta suurin piirtein, mutta onkohan tosissaan yritetty johtaa naisiamme niitten pariin? Kysymys lienee aiheellinen. Esimerkki: maamieskouluissa opetetaan huomattavasti enemmän maanviljelyksen taloutta kuin emäntäkouluissa. Tämän haluan vain todeta. Naisten katseet enemmän taloudellisuuteen, ja voivat maataloudet ja isänmaakin jatkuvasti hyvin!

ja taloudellisen elämän muodot, joissa hajoittavat voimat parhaiten viihtyivät — puoluevalta ja luokkataistelulle perustuva ammatillinen liike ja lähdettiin kunkin kansan historian ja luonteen vaatimissa muodoissa luomaan uusia, korporatiivisia valtioita.

Valtioiden väliseen yhteistoimintaan nämä muutamien kansojen sisäisessä elämässä syvällisesti tuntuvat tapaukset myöskin vaikuttivat. Genevessä alkoi näkyä, että vain kahden pienen kansan ollessa riitapuolina saatettiin toivoa tehokasta puuttumista ja järjestelyä, joka saattoi olla oikeudenmukainen tai mielivaltainen. Mutta suurvallan ollessa asianomaisena oikeusperiaatteet unohtuivat tilapäisten hyötynäkökohtain tieltä. Me, jotka tuona aikana uskoimme kansainliiton mahdollisuuksiin, uskoimme, että kehittämällä yhteiskunnallista, käytännöllistä yhteistyötä valtioiden välillä voitaisiin kehittää sitä henkeä, joka aikanaan johtaisi myöskin valtiollisissa ristiriidoissa yhteistoiminta- ja oikeusperiaatteiden soveltamiseen. Ja niinpä yritettiin edistää näitä epäpoliittisia toimintahaaroja — osaksi olivat tulokset erikoisaloilla varsin arvokkaat, mutta kokonaisuuteen, valtiollisen toiminnan kehkeytymiseen oikeaan suuntaan ne eivät vähääkään vaikuttaneet. — Päinvastoin, Geneve kehittyi vähitellen niiden tyysssijaksi, jotka vedoten vanhan puoluehengen iskulauseisiin, pakkorauhanteon pykäliin ja yhä avoimemmin "sodan- ja fascisminvastaiseen taisteluun", loivat yhteistä rintamaa kansallisesti heränneitä valtioita vastaan. Muotoihin kiintymällä, jättämällä vanhat lupaukset täyttämättä ja osoittamalla hyvinkin puutteellista hyvää tahtoa asiallisiin ratkaisuihin pääsemiseksi, Geneve — oikeammin siellä isännöivät suurvallat — sai aikaan kolmen suurvallan lähdön sieltä. Ei voi kyllin tehostaa sitä merkitystä, mikä neljättä vuotta sitten liiton jäseneksi tulleella Neuvostoliitolla on ollut tässä kehityksessä, ja sitä sokeutta, millä johtava enemmistö on sen myötävaikutuksen hyväksynyt.

Viime viikkojen ja päivien aikana onkin aivan selvästi saatu nähdä, mihin järjenvastaisuuksiin vapauden ja kansanvaltaisuuden nimessä on kansainvälisellä alalla päädytty. Kuuluisan "pakotepykälän" käsittely Genevessä on asettanut pienet, mutta riippumattomuudestaan kiinnipitävät maat valtavan painostuksen alaiseksi — suurvaltain psygologisen painostuksen alla uskomme omasta puolestamme Suomen edustajan tehneen kohtalokkaan erehdyksensä — ja täyttänyt ne mielikarvaudella. Että Neuvostoliitto sanoo pakotteita "kansainliiton elinhermoiksi", käy ymmärrettäväksi, kun muistaa, että pakotteiden avulla on helpointa saada pienestä ristiriidasta aikaan suuri sota, missä kommunismi uskoo voivansa korjata hedelmät.

Geneven suurvallat — Ranska ja Englanti — ovat lyhimmin sanoen toinen heikkouden ja pelon tilassa, ja toinenkin kriitillisessä asemassa, kun sen maailmaa syleilevässä valtapiirissä yhtaikaa lähtevät liikkeelle uudistumis-, jopa itsenäistymisvaatimukset, eikä emämaalla, pitkäaikaisen, osaksi aatteellisesta, osaksi säästäväisyyspyrkimyksestä johtuneen varustelujensa hoidon puutteen vuoksi ole riittäviä voimakeinoja.

Mutta sanottiinhan, että kansainliitto toisi rauhan mukanaan. Ei tässä sukupolvessa, eikä vielä tulevassakaan. Ei propagandalla, kenties kerran ja pitkällisellä kasvatuksella.

Nykyistä ajankohtaa luonnehtii kenties parhaiten se hillitön propaganda, jota vanhan säilyttäjät, eritoten kansainliittosuurvallat, mutta myöskin moninaista heikentymistä potevat Yhdysvallat, käyvät kansallisia valtioita vastaan. Saksan hallinnossa juuri tapahtunut keskitys on antanut aihetta tuhansiin kauhunhuhuihin miltei välittömästä sodanvaarasta, ja 14 kenraalin eläkkeelle asettaminen tulkittiin eräässä sähkösanomassa samanarvoiseksi tapahtumaksi kuin keväällinen 8 marsalkan ja kenraalin teloitus Neuvostoliitossa. Sopivasti unohdettiin, että Englannissa vain jokunen kuukausi sitten 4 kenraalia ennenaikaisesti siirrettiin eläkkeelle.

Italian imperiumin luhistumisesta kuulemme vähintään kerran viikossa ja sen taloudellisen aseman lopullisesta romahtamisesta kaikkina välipäivinä. Pienempiin "akselivaltioihin" kohdistuu samalta taholta pahansuopaisen arvostelun ryöppy, ja pieniin, itsenäisesti toimiviin valtakuntiin samoin — Sveitsi on siitä elävin ja tuorein esimerkki.

Älkäämme huolestuko, vaikka nämä vastakohdat ovat elävinä ja usein henkilökohtaisesti raskaina edessämme. Vaihdekausina täytyy niin olla. Mutta tietäkäämme oma paikkamme ja seiskäämme siinä.

Pyhän tulen kantajat.

Ken taivaan tulesta sai kipunan,
sen sielussa hehkuu into pyhä:
sen on täytymys palaa ja kulua yhä.
Kuin soihtu, kantama Jumalan
se on leiskuva vasten yötä.

Monet poimivat kiviä varsilta tien,
monet vimmassa raastavat juurilta puita.
He inhoo sieluja armoitetuita!
Nämä pyyhkivät otsalta veren ja hien
ja rientävät lippunsa myötä.

Maan liejun he heittävät liekkeihin,
vaan ei tuli sammu, ei saastu pyhä.
Se loistaa ja valtaa sieluja yhä.
Jos sait sen, se lahjas on kallehin.
Tule, kupeesi voimalla vyötä!

Isänmaa, pyhät valkeat kuumottaa
sinis vuorilta kuin kodin ikkunoista.
Sinis vielä sa säästynet turmioista,
kuin naistesi rinnassa leimuaa
ja he uskossa tekevät työtä.

KAARINA VAHER.

Auni Nuolivaara

Annettiin määräys . . .

Mikä on naisen velvollisuus?

Tuo päivä oli ollut rasittava monella tavalla. Molemmat pojat olivat lähteneet aamuhämärissä hiihtämään rintamalle. Heidän varustamistaan oli toimitettu edellinen päivä kokonaan aina iltamyöhään saakka: vaatteita, eväitä, aseita — hyvä Jumala sentään! Nuorimmainenkin, kuusitoistavuotias Yrjö, oli lähtenyt hiihtämään veljensä mukaan. Ja sitten heti poikien mentyä oli isännän pitänyt lähteä vaaralliselle retkelle läänin toiseen päähän. Ja nyt vielä tämä ennenkuulumaton, kauhea puhelinsoitto, käsky!

Kartanon emäntä väänteli käsiään yksinäisyydessään ja tuskassaan. Tukahduttavat huokaukset puristuivat hänen rinnastaan yhä uudelleen. Hän ei voinut olla ääneen voihkimatta ja kysymättä, mitä oli tehtävä. Sen vuoksi hänen täytyi paeta omaan huoneeseensa, lukita ovi ja heittäytyä polvilleen vuoteen ääreen huutamaan armoa Jumalalta, että häneltä otettaisiin tämä liian raskas ja kauhea taakka.

Mutta hätääntynyt rukous ei antanut lohtua, ei mikään ääni luvannut armahdusta. Silloin onneton alkoi hokea:

— En voi sitä tehdä! En tee sitä! — Ja hän perusteli kieltäytymisensä sillä, että oli nainen, äiti, jonka omat pojat olivat s i e l l ä! Jos hän sen tekisi, lankeaisi siitä kosto hänen pojilleen. N o i d e n kurjien äidit kostaisivat — eikä hän voinut muutenkaan. Hänhän oli kristitty nainen, joka toivoi syntejään anteeksi —

Ja hän riensi takaisin puhelimen ääreen sekä soitti.

”Onko siellä tohtori? Kuulkaa — en voi sitä tehdä.”

”Miksette? Täytyy voida, koska se on velvollisuus. Se o n tehtävä.”

”Mutta omia miehiä ei ole kotona, on vain palvelijat.”

”Rohkaiskaa mielenne! Kyllä nainen kykenee sen tekemään. Te, rouva, olette siihen työhön sopivampi kuin yksikään mies, teitä ei epäillä. Katsokaa nyt: jos ne pääsevät siitä ohi, on suuri asia pilalla, saavat vielä kaupungin valloitetuksi. Se on estettävä! Ja te saatte tuon kunniakkaan tehtävän.”

”Onko sellainen salatyö kunniaksi — ja vielä naisen kädellä tehtynä?”

”On, koska ei ole muuta valinnan varaa. Kieltäytyminen siitä ja tilaisuuden käyttämättä jättäminen on rikos. Olette sankarien äiti, muistakaa se ja olkaa itse sankari! Masentakaa omat tunteenne! Sitä odottaa teiltä isänmaa. Ja joutukaa! Se on tehtävä ajoissa, ennenkuin mitään nuuskijoita alkaa kuljeksia ratavarsissa hämärän lähestyessä, eivät ne kylläkään älyä olla kovin varovaisia näin alussa.”

”Minä — minä — antakaa anteeksi—! Minä voin vain rukoilla apua asiallemme, mutta en voi suistaa junia.”

”Kyllä voitte! Tehkää molempia älkääkä hätäilkö! Te otatte aivan tyynesti ja kylmästi ne parikymmentä hevosenkenkää, kuten on selitetty, ja muistakaa kerta vielä: kartanon puoleiselle kiskolle, juuri viettävän rataosan alapuoliskolle, jossa junan vauhti on paras ja alava niitty toisella puolen, siihen ladotte hevosenkengät. Niittyyn se sitten sopivasti kellahtaa, onnistuu varmasti.

”Mutta —”

”Sota on sotaa, älkää hätääntykö! Reippaasti vain, sillä ei ole valinnan varaa.”

Kalpea, vapiseva nainen ei voi enää vastata mitään puolustuksekseen. Hän käsittää asian: ellei junaa suisteta kiskoilta, se vie vihollisen kaupunkia vastaan, ja taistelussa tuhoutuu varmasti omia miehiä jos vihollisiakin. Kuitenkin hän empii. Puolitoista tuntia on vielä aikaa siihen kohtalokkaaseen hetkeen, jona juna saavuttaa alamäessä hurjasti lentäen tuon paikan, tuon onnettoman paikan — Mitä, mitä tehdä, mikä on naisen velvollisuus?

On talvinen sunnuntai, leuto ja hiljainen. Lunta putoilee harvakseen. Hämärä saapuu kohta. Päivällinen on syöty, väki alkaa ha-

jaantua keittiöstä. Kenties emäntä jäisi aivan yksin kartanoon, lukuunottamatta vanhaa, puolikuuroa mummoa, joka enimmäkseen uinailee vuoteellaan semminkin sunnuntaina. Ei kukaan kyllä huomaisi emännän kummia häärimisiä —

Hienokasvoinen, pystypäinen kartanon rouva värisee kiireestä kantapäähän tuota mahdollisuutta, että hän kumminkin sen tekisi —! Hän kietoo hartiahuivinsa kiinteämmin ympärilleen ja käyskentelee levottomana huoneessa katsellen milloin mistäkin ikkunasta ulos. Olisi koetettava rauhoittua, muuten ei voisi ajatella selkeästi. Palvelusväkikään ei saisi huomata mitään outoa. Hän tarttuu ensimmäiseen kirjaan, mikä pöydältä käteen sattuu, sekä istuutuu ulkonaiseen rauhallisuuteen tuijottamalla kirjan sivuun. Myöskin hän vaistomaisesti kuuntelee, kuinka äänet hälvenevät väen keittiöstä. Viimein siellä on aivan hiljaista, keittäjä-Anna vain yksin asettelee viimeisiä pestyjä astioita paikoilleen. Nyt siellä siis on kaikki asiat toimitettu. Oikein. Vanha keittäjä kävellä tassuttelee salin ovelle kurkistamaan.

”Jaaha — Annako se siinä? Kyllä minä sitten keitän kahvin, niin että Anna menee nyt vain toisten kanssa vähän ulos kävelemään tai kylään, iltaa viettämään.”

”Enhän minä tästä — ei ollut aikomustakaan.”

”Ei, ei —” hätääntyy emäntä, ”on sitä nyt mentävä Annankin kerran!” Ja hän keksii asiantynkääkin sepän Vilmalle ja vähän tuomisiakin, joita on vietävä siitä ja siitä syystä. Mutta puhellessaan siinä hajamielisenä ja katkonaisesti kouraisee hänen sydäntään juuria myöten. Sepän hulttio poika, se Kallu, isänsä ja äitinsä risti, on varmasti mukana siinä junassa, ja siitäkö syystä hän nyt, uskollisen Vilman ystävällinen ja rakas emäntä ja ystävä, äiti poloiselle maksaa Juudaksen suudelmia etukäteen aikoessaan m u r h a t a tältä äidiltä lapsen! Miten tuomitsisi hän itse, kartanon rouva, sepän akkaa, joka pimeässä luikertaisi kuin käärme ruohikossa ja pistäisi hänen poikansa hengiltä — Yrjön tai Aarteen, joita aina näihin asti on hellästi vaalinut pienestä pitäen ja pehmeimmistä villoistaan heille sukkalangat kehrännyt! — Sinä olet pahahenki, Vilma! niin hän huutaisi sellaisessa tapauksessa!

— Voi rakas Jumala! Ymmärrä minut! Ota minulta tämä kalkki! — vaikeroi kartanon rouva. Hän puristaa kätensä ristiin niin lujaan, että sormia särkee.

Keittäjä-Anna kuhnailee välikamarissa, seisoksii, haukottelee. Emännän korva kuulee ja silmä näkee sen seinienkin läpi, niin herkistynyt hän on, ja hiki nousee otsalle. Lähtisikö tuo onneton — ja pitäisikö hänen kieltää häntä menemästä sepän torpalle? Tämä oli kauhean sotkuista ja vaikeaa. Ja nyt sitten oli vain tunti jäljellä sen punaisten junan tuloon.

— Auta, auta! Armahda, Herra! Sinun pitää auttaa! En voi tappaa vihollistakaan, koska olen äiti — tai pelkuri. Mutta Sinähän ymmärrät minut! Armahda, armahda minua syntistä!

Keittäjä-Anna tassuttelee taas ovelle ja sanoo:

”No minä nyt sitten menen tästä”, ja vastausta odottamatta hän häipyy näkyvistä, keittiön ovelta kuuluu vielä vaimentuvaa liikkumista. Sitten on kaikki hiljaa. Ja kymmenen minuuttia on kulunut viimeisestä tunnista ennen sitä hetkeä!

Nyt! —

— Täytyy voida — Velvollisuus —! Ei muuta valinnan varaa!

Kartanon rouva suoristautuu, kävelee jäykkänä eteiseen, pukeutuu lyhyeen jäniksennahkaturkkiinsa, jota pihatöissä käyttää, sipaisee liinan päähänsä ja työlapaset käteensä. Ja hän kävelee, etenee ahdistuksen tietä, vaikka ei v o i sitä kulkea! Ja kulkiessaan hän kauhistuu yhä enemmän: hän kulkee kuoleman tietä.

— Jumalani, Jumalani, mikset minua auta! Keksi nyt jokin keino! huutaa hätääntyneen naisen sielu samalla, kun hänen kätensä vääntää vajan oven avainta. Siinä jo odottaa tuo julma kori valmiina, täynnä hevosenkenkiä.

— Mikset armahda minua, etkö tahdo?

Kulku käy nyt koria raahaten puutarhan varjoista tietä niitylle päin, jonka yläreunan leikkaa rautatie. Hämärässä liikkuja tirkistelee hätääntynein katsein ympärilleen. Ketään ei näy — mutta tuskin tuo katse tajuaisikaan mitään liikkuvaa olentoa, se tuijottaa omaan sieluun ja sen hätään.

Kulkija vaipuu sitten puutarhan penkille ikäänkuin kori olisi liian raskas hänen voimil-

(Jatk. siv. 24.)

MITÄ TOIVON tältä lehdeltä?

Kotkan naisia kokoontuneina keskustelemaan uudesta naisten lehdestä.

Usein olen joutunut ajattelemaan, että meiltä puuttuu naisten lehti, joka olisi yhteinen kaikille naisille eri kansalaispiireissä. Kaikkia yhdistävä, herättävä, kasvattava ja innostava lehti. Ainakin me maaseudun naiset hiljaisessa, rauhallisessa kodin piirissä tarvitsemme ennenkaikkea herättäjää, joka aukaisisi meidän henkemme silmän näkemään ajan merkkejä. Me kaipaamme kasvattajaa, joka johtaisi meitä isänmaalliseen epäitsekkääseen ajattelutapaan.

Toivoisin, että tämä uusi lehti nyt täyttäisi tämän puutteen, joka meillä lukuisista naisille tarkoitetuista lehdistä huolimatta tähän asti on ollut. Älköön siitä tulko vain taistelulehti, vaan ennenkaikkea kasvattava, rakentava, kaikkeen hyvään innostava, monipuolinen, pirteä, ajan ilmiöitä seuraava, kristillis-isänmaallisen hengen läpitunkema naisten oma lehti. Sellaiseksi sen toivoisin ja sellaisena sen luulisin leviävän tuhansiin koteihin.

Maalaisruustinna Pohjois-Pohjanmaalta.

Me maalaiskotien vaatimattomissa oloissa ahertavat äidit, jotka monipuolisessa elämäntehtävässämme tarvitsisimme lukemattomia tietoja ja taitoja, kaipaamme neuvonantajaa, joka opastaisi meitä taloutemme hoidossa, kotimme kauneuden, viihtyisyyden ja onnen luomisessa, lastemme vaalinnassa ja kasvattamisessa, sekä myöskin avartaisi näköalaamme yhteiskunnallisissa ja valtiollisissa asioissa, puolueettomasti selittäisi isiemme uskoa, kotejamme ja synnyinmaatamme uhkaavat vaarat ja samalla antaisi meille tukea taistelussa oikeuden ja kansakokonaisuuden puolesta. Tämän kaiken rohkenemme odottaa ja uskoa saavamme uudelta isänmaalliselta naisten lehdeltä.

Satakuntalainen emäntä.

Kun ajattelen tuota kysymystä, niin vanhana opettajana kohdistuvat toivomukseni ensisijassa siihen, mitä tämä uusi lehti voisi antaa nuorille, elämän taisteluun ja arvaamattomiin kohtaloihin joutuville naisillemme. Katsellessani niitä lukuisia aikakauslehtiä, joita nykyään julkaistaan, olen monasti saanut sellaisen tunteen, että ne suhtautuvat elämän ilmiöihin jotenkin pintapuolisesti. Esitetään paljon kaunista kuvissa ja sanoissa, vieläpä paljon hyödyllistäkin, mutta "Kysymysten ja vastausten" palstoilla saattaa paljastua ihmissielun kärsimysten ja epätoivon pohjattomia kuiluja. Nuoret ja luultavasti monet iäkkäämmätkin henkilöt etsivät henkiselle hädälleen apua myöskin aikakauslehtien välityksellä.

On ilmeistä, mutta luonnollista kylläkin, että epätoivo ja kärsimys johtuvat omakohtaisen onnen saavuttamattomuudesta tai särkymisestä. Mitäpä muuta arvokasta tavoiteltavaa ihmisellä olisikaan? Siihen kysymykseen on hyvin vaikea, suorastaan mahdotonta saada vastausta edellämainituista lehdistä.

Jos tämä lehti yrittäisi johtaa meitä löytämään arvokasta tavoiteltavaa itsemme ulkopuolelta, omien etujen ja pintapuolisten harrastusten yläpuolelta, niin se puolustaisi kunnialla paikkaansa toisten lehtien joukossa.

Opettaja Kainuusta.

Tulkoon tästä erikoisesti innostava ja herättävä lehti, että siitä todella saisi uutta ravintoa isänmaalliselle innostukselleen. Kaiken pohjana olkoon aina suomalaiskansallinen henki. Samalla tulkoon tästä hauska lehti, ei liian raskas, vaan pirteä ja monipuolinen, jonka mielellään lukee alusta loppuun. Älköön unohdettako myöskään käytännöllisiä neuvoja. Ja haastattelut ovat hauskoja, mutta niitä vain naisista, jotka ovat saaneet jotain aikaan oman kuntonsa ja vaivannkönsä vuoksi eivätkä vain syntyperän, pääoman tai ulkonäkönsä vuoksi kiivenneet "eturiveihin".

Eräs naisylioppilas.

Ilona Kares

Maanpuolustus naisten työsarkana

Sankarihaudalla.

Tuntuu, että suomalaisen naisen suhde maanpuolustukseen on asia, josta on jo niin paljon kirjoitettu ja niin paljon puhuttu, ettei se enää kaipaa mitään selittelyä. Ja kuitenkin — miten tuore ja vastasyntynyt onkaan ajatus naisen aktiivisesta osanotosta maanpuolustukseen. Vasta meidän vuosisatamme synnyttämä, vasta hiukan enemmän kuin kaksikymmentä vuotta elänyt ja vaikuttanut.

Historiaa lukiessani olen usein tullut ajatelleeksi, miten äärettömän vähän aikakirjoissa kerrotaan naisesta ja hänen työstään, hänen vaikutuksestaan. Vuosisatojen kuluessa eli nainen yhteiskunnassa niin hiljaista elämää, ettei hän julkiseen elämään painanut minkäänlaista merkkiä omasta erikoisesta persoonallisuudestaan. Ainakin niin oli meidän maassamme! Kun aloin kirjoittaa tästä kysymyksestä, tuli mieleeni etsiä historiastamme joku esimerkki naisen osanotosta maanpuolustukseen, mutta tulokset etsinnästäni olivat verrattain niukat. Ei ainoatakaan naista, jonka nimi olisi jättänyt palavan merkin maamme sotahistoriaan. Louhi — niin todellakin, mutta hänen henkilöllisyytensä on tarujen hämärässä, joihin se tuon hämäränkin läpi kohoaa kolossaalisena naisen puolustustaidon muistomerkkinä vielä nykyisenkin naisen ihailtavaksi.

Mutta historiallinen aikamme ei voi tuoda esiin mitään vastaavanlaista. Lukiessani Suomen sodan historiaa vuodelta 1808—09, ajattelin, että miltei jokainen merkintä ja muistiinpano tuolta ajalta on elävä todistus siitä, kuinka kipeästi maa silloinkin olisi kaivannut toimivaa naistaan. Vain eräs esimerkki monista. Vuonna 1808 syksyllä kirjoittaa eräs ruotsalainen upseeri kirjeen, jossa hän kuvailee suomalaisten sotilaiden tilaa, sanoen: „Jos heillä vain olisi vaatteita ja kenkiä ja riittävästi syötävää, toisinaan lämmintäkin ruokaa, en surkuttelisi heitä, sillä sotamies on luotu kestämään vaivoja ja rasituksia. Mutta viiltää sydäntäni, kun katselen heitä. He ovat paljaissa nutuissa, toisilla ei ole liivejäkään ja housut ovat niin lyhyet, että tuskin peittävät heidän jähmettyneet, laihtuneet raajansa. Sukat ja jalkineet ovat repaleisia, niin että päällysnahka on usein kantena jalan päällä. Usein on miehistön pitkillä marsseilla täytynyt olla kaksikin päivää ilman ruokaa.” Samanlaisia valituksia oli lukemattomia. Ne kuvailevat sairaanhoidon puutteellisuutta.

Tietysti on aina ollut naisia, jotka sydämensä rakkaudella ovat ajatelleet sotamiesten kärsimyksiä ja isänmaan asiaa, mutta he eivät olleet vielä heränneet käyttämään voimiaan, eivät ymmärtäneet järjestäytymisen, organisation tavatonta merkitystä. Sitäpaitsi yleinen mielipide katsoi naisellisuuden kadottavan osan tenhovoimastaan, jos nainen tarttuisi käsiksi johonkin niin miehiseen kuin maanpuolustukseen. Näin ennen, mutta ”ajat muuttuvat ja me niiden mukana.” Jokaisella ajalla on omat ihanteensa, omat käsitystapansa. Alkoi kahdeskymmenes vuosisata järkyttäen kaiken vanhan perustuksiaan myöten.

Suomesa seurasi ihmeellinen kevätmyrskyn aika. Maa tempoili poikki vuosisataisia kahleitaan. Aktivistit, jääkärit, vapaussota. Jäl-

leen kysyi maa miestensä uhrimieltä ja naistensa valmiutta. Ja nyt olivat naiset valmiita. Uusi aika oli synnyttänyt uuden naisen. Jo ennen vapaussotaa olivat naiset mukana Pohjanmaalla ja muuallakin, auttoivat etappityössä ja missä voivat. Heti vapaussodan alkaessa ryhtyivät naiset aktiiviseen avustustyöhönsä. Toiset lähtivät muonittajina rintamalle kestäen samat vaivat ja rasitukset kuin miestoverinsakin. Toiset tekivät työtä rintaman takana, toimivat sairaanhoitajina, neuloivat, kutoivat, hankkivat ruokavaroja rintamalle lähetettäväksi. Lyhyesti, Suomen nainen ryhtyi aktiiviseen maanpuolustukseen ja löysi siinä itselleen uuden työsaran, joka jo kauan oli kaivannut hänen altista kättään.

Sittemmin on tietä kuljettu eteenpäin. Suomessa ei rauha koskaan ole rauhaa, sillä sodanuhka on aina meitä odottamassa; siksi tahtoivat ja tahtovat suomalaiset naisetkin olla valmiina.

Syksyllä 1919 perustettiin ensimmäiset varsinaiset maanpuolustusjärjestömme, Lotta-Svärd yhdistykset, jotka ovat tulleet esimerkillisiksi muidenkin maiden naisten maanpuolustuskysymystä ratkaistaessa.

Suomen naisten maanpuolustuskasvatus tähän saakka on merkinnyt pääasiassa valmistautumista rintamalla suoritettavaan avustukseen sekä rintamantakaiseen huoltotoimintaan, harjoitusta varsinaiseen aktiiviseen osanottoon sotatoimiin ei ole pidetty tarpeellisena. Siitäkin oli jo vapaussodan aikana kysymystä, mutta m.m. Lapuan naisyhdistys asettui kokouksessaan siihen nähden jyrkästi epäävälle kannalle. Tähän yhtyi myös ylipäällikkö, kenraali Mannerheim, lausuen omana mielipiteenään, että hän pitää sotaista kamppailua rintamalla yksinomaan miesten oikeutena ja velvollisuutena.

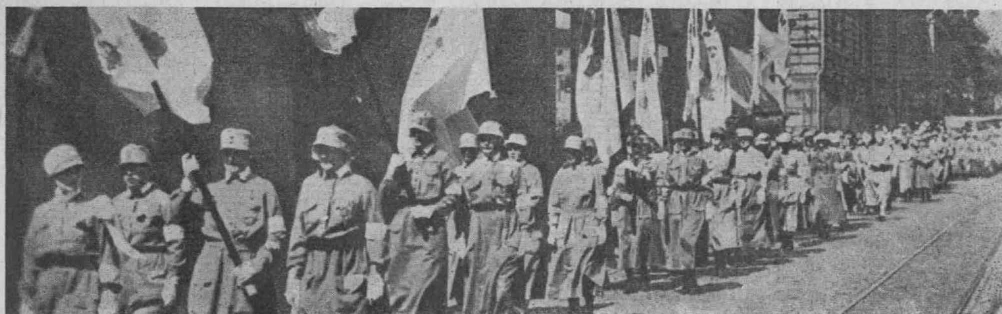
"Me kasvamme isänmaata varten."
Pikkulottia.

Kieltämättä tuntuukin vastenmieliseltä ajatus ase kädessä taistelevasta naisesta, ja naispataljoonien, n.s. kuolemanpataljoonien, esiintyminen herättää jokaisessa enemmän tai vähemmän ikäviä mielikuvia.

Että naisten maanpuolustuskasvatuksessa kiinnitettäisiin huomiota ampumisen opetukseen, saattaisi olla paikallaan siinä mielessä, että nainen tarpeen tullen kykenisi ainakin itseään puolustamaan. Asemamme Venäjän naapurina asettaa meidät tässäkin suhteessa valitettavasti poikkeusasemaan.

Saksan puoluepäivillä v. 1936 lausui Saksan naisten johtaja, rouva Scholtz-Klink, että punainen armeija oli ainoa maailman armeija, jossa naista kasvatetaan sotilaaksi ja komentajaksi hyökkäyssotaa varten ja jossa naiset jo vuosia ovat palvelleet mitä erilaatuisimmissa sotilastehtävissä ollakseen koska tahansa valmiita toimintaan. Ja v. 1936 Moskovassa kansainvälisillä kommunistisilla naisten päivillä lopetti rouva Kogan puheensa kaikille maailman naisille sanoen: "Kommunistisen Internationalen ja toveri Stalinin ensimmäisestä kehoituksesta olemme valmiita astumaan ensimmäisten riveihin taistelemaan sosialistisen isänmaamme vastustajia vastaan, ja olemme valmiita taistelemaan viimeiseen veripisaraamme saakka kommunismin puolesta maailmassa."

Sellainen henki on vallitsevana naapurivaltiomme naisten keskuudessa. Emme tiedä, miten Suomen naisen puolustustahtoa vielä kerran tulevaisuudessa koetellaan. Kestääkö rakkautemme silloin, siitä on kysymys, ei muusta, sillä naisen kaiken työn ainoana pohjana on rakkaus ja ainoastaan se.

Lottien rivistöä.

Hiihtämään

Kirj. tohtori
ELNA HETEMÄKI

Tänä talvena on meille annettu lunta niin runsaasti, ettei pääkaupunkikaan ole jaksanut sitä korjata kaduiltaan ja katujensa varsilta. Maaseudulla on niin valtavat hanget ja korkeat nietokset, ettemme muista, milloin viimeksi.

Nyt on käden ulottuvillamme vuodenajan paras elinvoiman ja terveyden lähde. Nyt kuuluukin kehoitus: miehet ja naiset, nuoret ja vanhat hiihtämään!

Hiihdon hyödyllisyydestä on puhuttu ja kirjoitettu niin paljon, että sen jokainen tietää. Tahdon erikoisesti muistutta hiihdon erinomaisen suurta merkitystä varsinkin henkisen työn tekijöille ja yleensä niille, jotka joutuvat viettämään paikallaan istujan elämää.

Pysyäkseen terveinä ja kehittyäkseen voimakkaiksi kaikki elimemme vaativat työtä.

Hiihdossa joudutaan tekemään työtä käsin, jaloin ja vartalonlihaksin. Lihakset kehittyvät lujiksi ja notkeiksi. Mutta hiihdosta eivät hyödy ainoastaan lihakset. Keuhkot, sydän ja verisuonistokin saavat tällaisessa ponnistelemisessa enemmän työtä, näin hengitys syvenee, sydän vahvistuu ja veri puhdistuu. Myöskin vatsaontelossa oleville elimille hiihto tietää terveyttä.

Hiihdon vaikutus ulottuu edelleen ihoon vilkastuttaen hikirauhasten ja ihon verisuonien toimintaa. Tämä merkitsee karaistumista ja tämä merkitsee iholle kaunista "väriä".

On tietysti itsestään selvää, että kaikki, mikä edistää ruumiillista kuntoamme, vahvistaa myös hermostoamme ja lisää henkisiä voimiamme.

Mutta "ei niin suurta hyvää, ettei pahaakin", sanoo sananlasku. Hiihtoon kuitenkin liittyy aivan häviävän vähän varjopuolia, joita totta puhuen minun olikin oikeastaan määrä tässä pakinassani lyhyesti kosketella. Nekin "pahat" ovat suurimmaksi osaksi vältettävissä, jos niitä hiukankaan etukäteisesti ajattelee.

Liikarasitusta hiihdon yhteydessä tuskin kannattaa mainita. Harrastajahiihtäjät harvoin joutuvat siinä määrin ponnistamaan, että terveys kärsisi. Mutta kuitenkin kaikitenkin on hiihtomatkan pituus, maasto ja vauhti suunniteltava kunkin hiihtäjän voimain ja elimistön kestävyyden mukaisiksi. Varsinkin yli 40-vuotiaitten on tämä muistettava.

Huvihiihtäjille ovat sopivia lyhyet, ehkä noin 3—6 km kierrot sekä lisäksi jokunen "akka" matkalla. Hyvä on, jos tällainen kierto tulee tehdyksi edes kerta pari viikossa, mutta terveydekseen sen huoleti saa hiihtää useamminkin.

Vilustumisvaaran torjumiseksi, joka tavallisinten varsinkin hikoilun jälkeen hiihtäjiä uhkaa, on muistettava montakin seikkaa.

Ensiksikin vaatetuksen on yksinkertaisesti oltava ilman lämpötilan mukainen. Hiihdon tahti on pidettävä tasaisena. eikä matkalla saa hikisenä ottaa turhia taukoja. Kotiin tultua on otettava pyyhkeet tai suorastaan lämmin kylpy, kuivattava iho hyvin ja välttämättä muutettava ylleen kuivat vaatteet.

Jos kaikesta huolimatta tuntee itsensä "vilustuneeksi", on tuo mainittu lämmin kylpy silloin erikoisesti paikallaan, samalla on juotava runsaasti jotain kuumaa, esim. kuumaa maitoa ja kääriydyttävä lämpöisesti vuoteeseen.

Tärkeänä osana vaatevarustuksissa ovat kengät. Sopimattomat jalkineet mielellään hierovat kantapään tai varpaat rakoille, joissa sitten voi olla pitkäksikin ajaksi parantamista.

Joskus sattuu hiihtomatkalla, että pakkanen lämpimistä kintaista, sopivista kuivista jalkineista y.m. välittämättä pureutuu johonkin jäseneen tai ruumiinosaan erityisemmin. Eniten uhattuja ovat juuri sormet, varpaat, nenä ja korvat. Paleltuneen jäsenen iho käy kalpeaksi, "valkoiseksi" ja tunnottomaksi.

Paleltumaa hoidettaessa on vältettävä äkkinäistä siirtymistä kylmästä lämpimään. Vanha keino paleltuman parantamiseksi on sen hierominen lumella tai kylmään veteen kastetulla pyyhkeellä, kunnes tunto palaa.

Hiihtäjän on muuten kaiken varalta muistettava, että ulkona kovassa pakkasessa ei istuudu hangelle levähtämään, vaikka kuinka väsyttäisi. Paleltuva henkilö käy raukeaksi ja uniseksi ja voi helposti vaipua lopulliseenkin uneensa, ellei apua ajoissa joudu.

Hiihtomatkalla voi vielä silloin tällöin sattua tapaturmiakin, joista tavallisimmat lienevät luunmurtumat. Onnettomuuksia vastaan ei tosin oikein osaa varustautua, ellei nyt ehkä siten, että ei yliarvioi esim. mäenlaskutaitoaan.

Tapaturmien varalta on hyvä, että jokainen on jonkun verran perehtynyt ensiavun antamiseen. Jos loukkaantunut ei kykene esim. astumaan jalallaan tai muuten on syytä arvella luitten katkenneen, on hiihtotoverin järjestettävä mahdollisimman kivuton ja vaaraton loukkaantuneen kuljetus maastosta pois. Raaja on saatava liikkumattomaksi tukilastan avulla. Hätälistaksi voidaan käyttää alaraajamurtumissa suksia, suksisauvoja j.n.e. On huomattava, että lastan tulee ulottua murtumakohtaa lähinnä olevien nivelien ylitse niin, että nekin tulevat liikkumattomiksi.

Nämä sekä mainitut että jotkut muut mahdolliset hiihtoharrastukseen liittyvät kielteiset puolet tulevat kysymykseen niin aniharvoin, että ne eivät merkitse mitään sen hyvän rinnalla, mitä hiihto ruumiillemme ja sielullemme tarjoaa. Jokaiselta riittäköön siis aikaa ja harrastusta hiihtämiseen, jokainenhan tahtoo toki olla terve ja elämänhaluinen! Muistakaa vaan, että talvi on lyhyt!

Ne asunnot

Niistä on sitten pidetty puhetta, niistä maaseudun työväen asunnoista. Ja huonoon huutoon me maalaiset olemme taas joutuneet. Joshan syyllisiä lieneekin.

On näet löydetty muuan kurja, maahan kaivaen rakennettu mökkihökkeli. Sitäkös valokuvattiin, kuten häviävää museotavaraa konsanaan, asukkaita haastateltiin, ja se sanomalehti ei ollut aikaansa pirteästi seuraava, joka ei tätä kurjuutta ollut julistamassa, eräät arvelivat. Mutta sallittaneeko kysäistä, otettiinko selvä, *minkä vuoksi* tuo perhe tai ne perheet asuivat noissa luolissaan? Oltiinko varmoja, että perheenelättäjillä oli *totinen halu* saada parempi asunto, että he tosiaan tekivät työtä ahkerasti ja käyttivät hankkeensa kohtuullisesti ilman esim. viinoja tai muita hävityskeinoja? On uskottava, että esim. rajaseuduilla ja Kainuun korvissa esiintyy useinkin tapauksia, etteivät tavallisen terveen miehen hankkeet riitä kunnollisen asunnon pitämiseen, mutta *poikkeusolojen* yleistäminen yleensä maaseutua käsittäväksi ei ole totuuden mukainen.

Sallittanee tässä esittää vaikka päinvastaisen poikkeustapauksen nimellä pieni laskelma eräältä syrjäiseltä pikkupaikkakunnalta. Mies hankkii metsässä, uitossa, rantatöissä j.n.e. 35—60 mk. päivässä. Hyvä, tai ainakin nykyisen tason hyvä asunto maksaa 80—120 mk kuukaudessa. Eli noin 10—12 pros. kk:n ansiosta. — Helsinkiläinen konttorineiti tai liikeapulainen maksaa 1300—1600 markan palkastaan 400—500 mk vuokraa. Kummalla olisi syytä valittaa!

Sekä asunnon antajain että niiden tarvitsijoiden olisi syytä kiinnittää huomiota tähän kysymykseen nimenomaan sopuisella ja *hyväntahtoisella tavalla.* Me maalaiset olemme hitaita ja vanhoillisia. Kun hyvin tiedämme, että ne ominaisuudet ovat meidät monesta onnettomuudesta pelastaneet, pitäisi olla hiukkasen ymmärrettävää, että uuden arvosteluasteikon omaksuminen ottaa aikansa sekin, vaikka joskus hyväksi olisi tahtia kiirehtiä, kuten tässäkin kysymyksessä. Siellä ja täällä olisi ehken sopivaa muistaa, että se ruma varjo, jonka kehnot ja likaiset asunnot luovat, ei lankea aina vain asunnon omistajan, vaan joskus ainakin yhtä paljon sen vuokraajan asukkaan ylle. Asumisella ja asumisella on näet *san-*

(Jatk. siv. 23)

Ansioituneita naisia:

"Uusi Huomen" tulee tällä paikalla jatkuvasti julkaisemaan jonkun ansioituneen naisen kuvan ja henkilömaininnan asianomaisesta. Tarkoituksemme on esitellä kulloinkin kysymyksessä oleva henkilö lukijoille ja kiinnittää heidän huomionsa esiteltävään.

Emäntä Eelin Kosola

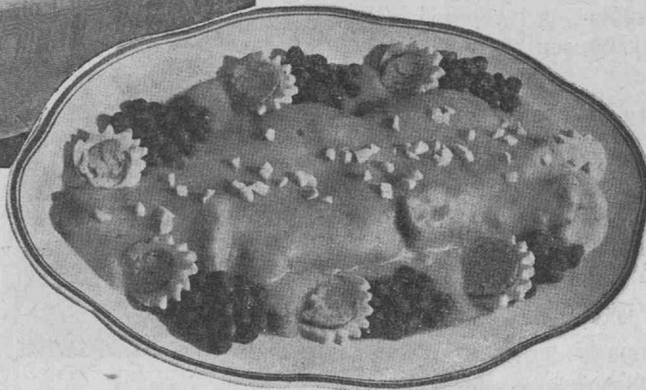
täyttää kulumassa olevana vuonna 51 vuotta. Hän on syntynyt Lapualla. Veriperintönä hänellä on lakeuksien kansan nöyrä, elävä jumalanpelko ja voimakas isänmaanrakkaus. Suuren isänmaanystävän elämänkumppanina hän on kipeämmin kuin tuskin kukaan muu joutunut omakohtaisesti kokemaan, miten paljon isänmaa saattaa vaatia vaimolta, äidiltä ja talonemännältä. Hänen rinnaltaan raastettiin puoliso useampaan otteeseen pelottoman isänmaanrakkautensa takia milloin ryssien, milloin oman maan miesten toimesta vankityrmiin ja onpa Eelin Kosola itsekin samasta syystä ollut vankilan telkien takana. Kaikissa elämänsä vaiheissa, niin myötä- kuin vastoinkäymisissä, hän on osoittanut uljuutta, uhrivalmiutta ja tinkimättömyyttä. Hänen emännyydestään, joka monasti on ollut myös isännyyttä, sanoi Vihtori Kosola: "hän on ollut suurena tukenani, kova työihminen". Lapset, joista kolme on elossa, todistavat osakseen tulleesta suuresta äidinrakkaudesta, ja isänmaa, lähinnä sen isänmaallis-kansalliset naiset, katsovat häneen ihaillen ja kunnioittaen ja kiittävät häntä paljosta.

Rouva Eelin Kosolan suorittaman työn arvoa todistavat monet ansiomerkit, ja luettelemme ne seuraavassa lähinnä sen vuoksi, että ne on ansaittu vaimon, äidin ja talonemännän asemassa. Eelin Kosolan pelotonta rintaa koristavat: II luokan urhoollisuusmitali, Vapaussodan muistomitali, aktivistimitali, Aunuksen retken muistomitali, Karjalan retken muistomitali ja Talonpoikaismarssin muistomitali.

Autetaanpa emäntiä

Kirj. Talousopettaja-emäntä

Katajanoksat ja ikikukat maljakossa sekä muutama elävä kynttilänliekki tekevät arkipöydän juhlatuntuiseksi.

Made tarjotaan paksun kastikkeen peittämänä ja koristeltuna munaviipaleista leikatuilla päivänkakkaroilla ja vihreillä herneillä.

Sydäntalvi, pakkanen ja lunta — siinä syy, miksi emännän täytyy erikoisesti kiinnittää huomionsa talvisten ruokalistojen laadintaan. Talvipakkasella, etenkin jos perheenjäsenet ovat innostuneita urheiluun, kaipaamme runsaasti voimakasta ruokaa. Nyt siis on aika syödä syksyllä aittoihin suolattu liha, mutta tietenkin on meidän myös muistettava liharuoan ohella tuoda tarjolle kellarin kauniita antimia: kasviksia ja säilykkeitä. Sinne jo syksyllä sulloimme suuren joukon vitamiineja ja muuta hyvää talven varalle. Ottakaamme ne nyt esille ja ahkerasti käyttäkäämme, sillä mitä kauemmin raakasäilykkeemme siellä seisovat, sitä vitamiiniköyhemmiksi ne tulevat. Ja mitäs hyödyttää säästää muitakaan säilykkeitä kevääseen tai kesään, jolloin jo aletaan saada uutta hyvää. Kasvikset taas kellarin lämmössä nahjistuvat tai ainakin menettävät mehukkuutensa ja tulevat puisevammiksi.

Perheenemännän pitäisi ruokalistoja laatiessaan ennen kaikkea pitää silmällä ruoan terveellisyyttä. Ulkonäkö, väriseikat y.m.s. ovat toisella sijalla. Mutta hyvä on niitäkin muistaa, sillä niillä on merkitystä ruokahalun herättäjinä ja miellyttävän tunteen aikaansaajina. Muistaen myös vuodenaikaa ja sen tuomia mahdollisuuksia pistämme nyt ruokalistaan jonkun appelsiiniruoan, onhan sen hedelmän saantiaika parhaillaan. Tuollainen pieni erikoisuus saa innostusta aikaan.

Puhukaamme nyt tärkeimmästä, aterian terveydellisyydestä. Ensimmäinen ehto on, että siinä on riittävästi ravintoaineita. Mutta ei pidä innostua laittamaan sitä turhan voimakkaaksi. Jos eturuokana on vaikeasti sulava, rasvainen lihakeitto tai -muhennos, älkäämme enää yhdistäkö sen kanssa tukevaa jälkiruokaa tai puuroa; riittää kun tarjoamme jotain kevyttä marja- tai hedelmävalmistetta. Ja muistakaamme, että kasvisten on oltava pääaineksina ateriallamme! Lihaa käytämme vain lisänä ja maun antajana. Kasviksia tarjoamme sekä kypsytettyinä että raakoina, vaihdellen. Mainio lisä, jota emme kyllin kuitenkaan käytä, on puolukkahillo. Sitä pitäisi melkein aina olla pöydässä, välillä jotain raakaa juuresta tai hedelmää. Kala on tähän aikaan kallista. Saamme tyytyä etupäässä kesällä varattuihin, kotoisiin suolakaloihin tai aina kaupasta saataviin suolasilleihin ja -silakoihin. Joskus sentään emäntä tuhlaa ja yllättää perheensä talven herkulla mateella. Toisinaan, ainakin noin kerran viikossa, on erittäin terveellistä syödä kevyempi, pelkkiä kasviksia sisältävä ateria, se antaa lepoa ruoansulatuselimistöllemme.

Seuraavassa viikon ruokalista emäntien päänvaivan helpottamiseksi:

1. Kaalikeitto.
   Hillovanukas.
2. Kala- ja perunalaatikko, keit. kuumat punajuuret, voisulaa päällä tai etikkapunajuuret.
   Ohukkaat, hilloa.
3. Paist. uunisianliha, lanttusurvos.
   Appelsiinikeitto.
4. Keitetty made, perunat, herneet.
   Riisi- ja puolukkapuuro.
5. Porkkanasosekeitto.

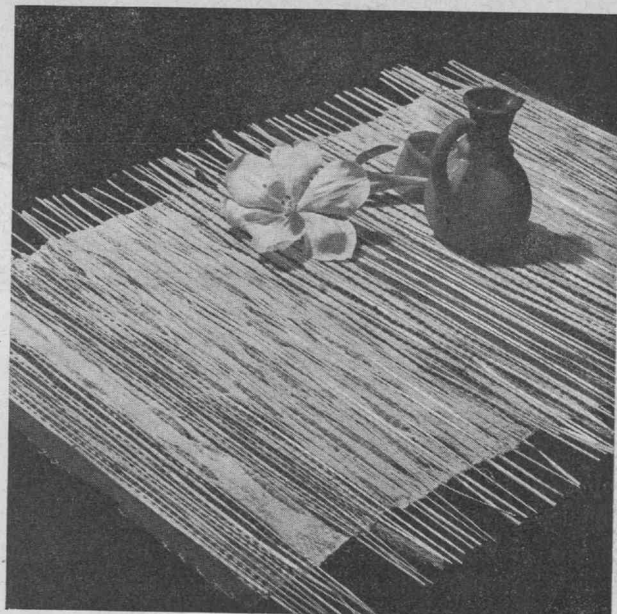
Vanhaa suomalaista OLKIKUDONTAA

Kirj. tekstiilitaiteilija Aino Kärki

Suomalaisilla oli entisaikaan paljon hauskoja ja miellyttäviä tapoja kotiensa kaunistamiseksi varsinkin juhliksi. Sellainenhan oli muun muassa pirtin katon kaunistaminen jouluksi päreillä, joista muodostettiin suomumaisia tai ristikkäin asettaen monenlaisia koristekuvioita. Pienemmissä asunnoissa somistettiin seinätkin päreillä. Miehet uhrasivat aattopäivinä tähän työhön paljon vaivaa, mutta tulos olikin kaunis ja sopi koristelu erinomaisesti oljilla peitetyn lattian vastapainoksi. 75-vuotiaalta tädiltäni olen kuullut, että ainakin Hämeessä kudottiin juhlapöytien koristeiksi oljista liinoja. Tällainen liina asetettiin suuren, useasti valkean liinan päälle.

Näitä kansallisia tai seutukunnallisia erikoisuuksia on meidän syytä vaalia, varsinkin kun nykyään pyritään usein jäljittelemään meille vierasta lainatavaraa. Koettakaamme säilyttää kotoinen, suomalainen sävy ympäristössämme, siinä kuitenkin parhaiten viihdymme.

Oljista kudottu pöydänkoriste sopii kotiamme kaunistamaan yhtä hyvin jouluna ja pääsiäisenä kuin itsenäisyyspäivänä, Kalevalapäivänä tai pienempinä kodin merkkipäivinä.

Seuraavassa olkikaitaliinan kutomisohje:

Pituus 84 sm., lev. 40 sm.

Loimi valkaisematonta pumpulilankaa 2/24 tai vahvempaakin voi käyttää, mutta ei niin vahvaa, että loimi peittäisi kauniin olkiaineen. Loimentiheys 5 lankaa 1 sm:llä. Sidos: palttina, 1 lanka niidessä, 1 piissä. Reunoissa 2 sm 2 lankaa piihin.

Kude: punaista ohutta pumpulilankaa, paksua punaista kynttilänsydänlankaa, valkaisematonta koholankaa.

Kutomisohje: Reunassa 2 sm. punaista ohutta lankaa. Sitten 4 sm. seuraavasti: 1 olki viriöön, sitten kudotaan 2 lankaa punaista, 1 lanka koholankaa, 1 olki j.n.e. Seuraava raita 3 sm. koholangasta ja tähkiä sinne tänne (ei olkia ollenkaan), 5 sm. 2 punaista lankaa, 1 koholanka ja 1 olki vuorotellen. Sitten 14 sm. koholankaa eri viriöön ja niiden mukaan 2—3 tähkää, 1 olki, 4 kohol. j.n.e. Seuraa 7 sm. 1 paksu kynttilänsydänl., 2 kohol., 1 olki, 2 kohol., olki, kynttilänsydänl. j.n.e. Keskiraita: 7 sm. leveä, 1/2 sm. punaista ohutta pumpulil., 1 olki, 4 punaista pumpulil., 1 olki, 1/2 punaista pumpulil., j.n.e.

Olkien tulee olla mahdollisimman paksuja, kiiltäviä, käsinpuidun rukiin olkia. Oljista poistetaan päältä ohut tuppimainen kerros. Reunoissa leikataan oljet tasaisiksi noin 4 sm. reunan yli ulottuviksi. Käytännöllistä on katkoa oljet ennen kutomista sopivin pituisiksi.

Kaalilaatikko, voisula, puolukkahillo.
(tai makarooni- ja porkkanalaatikko).

6. Lihamuhennos (suolalihasta).
Mehukiisseli.

7. Sunnuntailounas:

a) Silliä, perunasalaatti, munakokkeli.
b) Hyvät lihapullat, keit. kaali voisulan kera, raakaa porkkanaraastetta.
c) Puolukka—kermahyytelö.

Hillovanukas.

6 dl maitoa
1 ½ dl vehnäjauhoja
1 rkl margar.
2 munaa
4 rkl hilloa (esim. vadelma- tai punaviinimarja-)

Keitetään valkokasti, joka maustetaan margariinilla ja sekaisin vatkatuilla munilla. Voideltuun vuokaan pannaan kerros sitä ja sen päälle hillo, päällimmäiseksi taas valkokastiseos. Vanukas kypsennetään uunissa ja tarjotaan lämpimänä kermamaidon kera.

Appelsiinikeitto.

1 ½ l. vettä
1 dl sokeria (vajaa)
2 rkl kokonaisia ohraryynejä
hiukan suolaa
4—5 appelsiinia (riippuen koosta)
1 rkl perunajauhoja
vähän sitruunaa, raparperi- tai karviaismarjamehua.

Ohraryynit keitetään vedessä pehmeiksi, keitto maustetaan suolalla ja sokerilla sekä saostetaan perunajauhoilla. Kun se on jäähtynyt, lisätään siihen marja- tai sitruuna- sekä 2:n appelsiinin puristettu mehu ja loppuappelsiinit kuorittuina viipaleina. Erittäin virkistävä ja vitamiinirikas keitto.

TEATTERIA

Syksyllä odotettiin jännittyneesti Kivi-kilpailun voittajan, Asarian, ilmestymistä "Kansallisen" lavalle. Se nähtiin, — sulhasensa hääyönä surmannut Israelin tytär ja taivaallisten valtojen ruumiillistuma, alkukotiinsa lopuksi kohonnut Asaria —, ja oltiin ja ollaan edelleen eri mieliä. Toiset olivat pettyneitäkin. Varmaa kuitenkin on, että runo ei helposti viihdy "taskussa on matti" — ja "jalassa patti" — tapaisten loppusointujen parissa. Ei vaikka teatterin parhaita voimia, — vanhoja ja uusia, oli niitä lausumassa. Ei niin ollen liene Eino Kaipaisen syy, että hänen luomansa valoisa, moitteettomasti runoa lausuva Asaria pysyi enemmän maan kuin taivaiden lapsena. Elävimmät olennot olivat kai Tuomisen sokean isän sydämellinen hahmo ja miksi ei myös hänen "ristinänsä", vaimonansa, kipakasti tuiskiva Litja Ilmari.

Kuitenkin: ennenkuin olet "eri mieliä", mene ja katso, jos siihen on tilaisuus vielä.

*

Strindbergin Rajuilma, rajuilmaa sisässä ja ulkona, tyydyttämättömän vallantahdon temmellystä, pirstoutuneen minän toistunut hätähuuto ja — Strindbergin niin auliisti jakama korvapuustin yritys naiselle, Strindbergin "kompleksille", jota hän kiertää ja seuloo, häväisee ja parjaa, mutta josta hän ei myöskään koskaan pääse eikä päässyt irti. Tuota katsellessa tuli mieleen, varsinkin kun lähellä on muistikuva Ibsenin runon valtakunnassa kuolemattomasta "Villisorsasta" Gösta Ekmanin unohtumattomana vierailuna "Ruotsalaisessa", että lieneekö Strindberg ollutkaan muuta kuin taitava, nykyajan silmälle hyvin taitava lavastaja, ei runoilija. Niin vailla runon hohtoa maan tomussa ja ihmisintohimojen pienuudessa häärivä "Rajuilma" on. — Yrjö Tuominen, "Kansallisen" hieno mies, taistelee kunnioitettavasti läpi tämän Strindbergin "kompleksin", mutta lieneekö väärä olettamus, ettei se ole hänen oma kompleksinsa: sillä siinä osassa näyttelijän pitää runsaasti kieltää oma sydämensä, — mutta ei hermojaan. Ja se olikin tämän muuten niin pätevän suorituksen pieni sordino. — Muuten: "korvapuustit", onnistuneet ja vielä enemmän onnistumattomat, ovat välistä piristävää katsottavaa.

*

"Rajuilman" seuralaisena oli aluksi *Aino Kallaksen* yksinäytöksinen Batseba Saarenmaalta, Strindbergin arkisen realismin täydellinen vastakohta, eikä ole ihme, että se poistettiin myöhemmin tästä "sopimattomasta" seurasta. Kallaksen näytelmien verenkäynnin raskaus tuli "Kansallisen" esityksessä voimakkaasti alleviivatuksi — oivallisesta esityksestä huolimatta. Ja sen katsoja totesi, että Kallaksen naisten ihmeellistä maan ja hengen kahtalaisuuden laatua ei kykene Kansanteatterin Emmi Jurkan "Sudenmorsiamen" tapaan tekemään uskottavaksi moni eteväkään näyttelijä.

*

"Kansallisen" viimeinen kotimainen on *Kl. U. Suomelan* Saunasta saunaan, naurupilleri, osittain farssimainen, mutta silti virkistävä. "Elävää" saunaa teatterilavalla on vaikea katsella nauramatta, varsinkin kun Litja Ilmarin oivallinen hämäläis-Eugeenia Retupää hivuttelee Torolaisen isännän selkälihaksia ja napauttelee löylyjä, ja kolmannen näytöksen kahteen ja puoleen osaan jaettu näyttämö pitää nauruhermon herkkänä. Lisäksi: näytelmän farssimaisen hupailun keskellä pysähtyy korva ja melkein sydänkin aavistelemaan lähes taiteen läsnäoloa Torolaisessa, holhouksen alle "tellättävässä" hämäläisisännässä. Kirjailijan vaiko Uuno Laakson Torolaisen ansiosta?

Näytelmän taustana ja osittain keskustanakin on kesä 1917 ja sen "käytännöllinen" isänmaallisuus: palokuntia perustava jääkärinuorukainen.

Tämän talven teatteri-iltojen johdosta tulee kuitenkin kysyneeksi: mihin on sytyttävä isänmaallisuus eksynyt näytelmistämme? Onko se mahdotonta vangita runon kartanoihin vai ovatko kenties sydämet sille kylmät?

A. I.

Herkkulihapullat.

150 g jauh. naudanlihaa
150 g „ vasikanlihaa
150 g „ sianlihaa
150 g keit., hien. perunoita
2 rkl margar.
1 iso sipuli (hien.) ja 2 rkl. margar. ruskistetaan.
(1 muna)
1 dl korppujauhoja, 1 dl kermaa ja ½ dl vettä liotetaan
suolaa, hien. valkopippuria.

Puolukkakermahyytelö.

1 dl raakaa puolukkamehua tai -sosetta
(sokeria)
1 ½ dl hyvää kermaa
3 ½ liivatelehteä
½ dl kieh. vettä

Kerma vatkataan vaahdoksi, puolukka, joka on maust. sokerilla, lisätään ja lopuksi kylmässä vedessä liotetut ja kuumassa sulatetut liivatelehdet. Seos kaadetaan kylmällä vedellä huuhdottuun kulhoon, jossa saa hyytyä. Tarjolle vietäessä se irroitetaan kulhosta, pannaan vadille ja koristetaan kermavaahdolla.

KIRJALLISUUTTA

Auni Nuolivaaran palkintoromaanin jatkosta, "Isäntä ja emäntä", on menossa jo seitsemäs painos. Ja ansiosta: "Isäntä ja emäntä" on edeltäjäänsä keskitetympi, koska sen juoni liikkuu pääasiassa vain yhden talon, Ruuhiniemen piirissä, talon, jonka piikana, emäntäpiikana ja vihdoin emäntänä kulkee Katrin, entisen "vähälikan", keskipäivää lähenevä elämänkaari. Juoni on myös edellistä osaa paljon jännittävämpi, sillä valojen ja varjojen jakamisen mahdollisuuksia on runsaasti Ruuhiniemen väen pahojen ja hyvien ihmissydämien keskellä. Lisäksi: se on suomalaisesti jännittävä, sillä nousut ja laskut kiertyvät suomalaisen maalaistalon jokapäiväisten, mutta arkisuudessaan runollisten tapahtumien ympärille: pellavanloukutusten, maitokamarin, vointeon ja kankaankudonnan salaisuuksien kehään. On myös syytä merkitä muistiin, että kirjailija on tässä teoksessa esittänyt oikeastaan ensimmäisen suomalaisen maalaiskodin perheromaanin monine eri henkilöineen, ja on hyvä todeta, että suomalainen maalaistalo sisältää värikkyydessään yhtä paljon viehättävää kuin jokin kanadalainen "Jolna" tai Bonnyweatherin talo "Anthony Adversissa" tai kuolemattomat "Buddenbrookit", olkoonkin, että Auni Nuolivaaran henkilökuvissa on tässä mainittuihin verrattuna paljon ylimalkaista.

Voidaan kenties sanoa, että Katrin tapaista ihmistä ei ole olemassa. Ja siinä onkin kirjan antavin kohta: Katri, hänen kiinteä siveytensä ja luja luottamuksensa Jumalaan on varteenotettava ihannekuva keskellä kotimaisen kirjallisuutemme kovin "maanäänisiä" ihmishahmoja, joiden monien ainoana elämäntehtävänä on ollut toteuttaa vain veren ääntä itsessään. Katrin hahmo on epätodellisuudessaankin kuuluva vastalause kirjalliselle moraalittomuudelle. Hän kuuluu toiseen aikakauteen kuin esim. Silja, puhdaspiirteisyydessään häneen jotenkin verrattava kirjallinen sisar, joka kuitenkin edustaa vain maan vaistojen toteutumusta. — Mutta: aikakauteen, joka on tavoiteltava ja jonka voimilla ja vain niillä kansakunta pysyy pystyssä ja rakentuu, niinkuin pysyi Ruuhiniemikin hennon emännän avuliaiden ja viisasten käsien tukemana.

"Kädet olivat auraan tarttuneet — ei sopinut vilkuilla taakseen eikä haluttanutkaan", siinä Katrin sana meille kaikille. (Otava.)

A. I.

*

Painosten kilpajuoksussa näkyvät voittajiksi pääsevän yleensä ne, jotka ovat kaikkein "helpointa" luettavaa. Ei nykyajan ihminen viitsi kaunokirjallisuutta lukiessaan liioin vaivata itseään. Ei siis ihme, että monen mielestä *Eino Railon* tuotanto on liian raskasta, liian verkkaan etenevää ja filosofista, aivan liiaksi aikaaviepää. Viimemainittua ei voi kieltää ainakaan hänen viimeisimmän teoksensa "Koti virran rannalla" suhteen. Yli tuhatsivuinen, paljon mietiskelyä sisältävä kirja vaatii kyllä aikaa, mitä nykyajan kuumeinen tahti ei mielellään myönnä. Vahinko kyllä, sillä tällä romaanilla on annettavana arvoja enemmän kuin monella palkitulla taideromaanilla.

Punaseinäinen ja valkonurkkainen koti kaukana Peräpohjolan virran rannalla on lähtökohta, joka heijastuu kasvattiensa elämänvaiheissa ja ajatuksissa vielä senkin jälkeen, kun he jo erämaankotinsa olivat jättäneet. Isänmaan suuret tapahtumat kietoutuvat pienen kodin kohtaloihin, Suomen historian suurimmat vuodet 1900—1918 olivat kohtalokkaita joka kodille, mutta erikoisesti tälle. Perheen isä, metsänhoitaja Suvanto, ajetaan valtiollisena rikollisena maanpakoon ja poika Hannu, romaanin päähenkilö, saa isänsä työtä jatkaessaan ja ihanteellisessa uskossaan suomalaiseen työmieheen kärsiä

marttyyrikuoleman punaisten murhaamana v. 1918. Vanha uskovainen torppari joutuu tekemään murhan jääkärien pelastamiseksi ryssän kätyrien käsistä, ja nuori talonpoika, jonka Hannu oli innostanut etappitien avustajaksi, hirtetään kaamealla tavalla ryssien ja suomalaisen kuvernöörin toimesta. (Tämä samoinkuin useat muut suorastaan tositapauksiin perustuvat kuvaukset ovat järkyttävää luettavaa). Toisaalta kuvataan mainitun torpparin pojan "heräämistä" aatteelliseksi sosialistiksi ja joutumista yhä pitemmälle punaiseen kurimukseen, kunnes hän huomaa ihanteittensa valheellisuuden ja vääryyden ja sovittaa rikkomuksensa isänmaata kohtaan kuolemallaan vapussodassa. Parempiosaisille lankesi tästä suuri edesvastuu, he eivät olleet ajoissa pitäneet huolta köyhistä veljistään, kunnes oli liian myöhäistä puhua heille isänmaasta. Siinä kirjan syytös.

Juonta ei kolmen paksun niteen osalle ole paljoa, etupäässä se on kuvausta Hannu Suvannon kehityksestä koulupoikavuosilta täyteen miehuusikään ja kutsumukseensa, isänmaan palvelijaksi. Mutta näihin sivuihin mahtuu paljon lyyrillisen kaunista kuvausta ja paljon syvällistä mietiskelyä kolmen suuren probleeman ympärillä: isänmaa — kuolema — Jumala.

"Koti virran rannalla" on isänmaanrakkauden suuri ylistyslaulu. Se on Suomen suuren ajan vakava ja kaunis kirja. Se on kaikessa mielessä hyvää luettavaa. (WSOY.)

E. V.

Kommunismin vastaista valistustyötä.

Marxilaisuuden toinen kokeilumaa Euroopassa on punainen Espanja, jossa on pantu toimeen Venäjältä saadut ohjeet. Kansansivistyksen taso ja vaikeat maaomistusolot olivat kommunismin levittämiselle siellä suotuisat. Kominternin harjoittama kahdenkymmenen vuoden työ sekä poliittisella, yhteiskunnallisella, maailmankatsomuksellisella, kirjallisella että moraalisella alalla oli tehnyt niin tehtävänsä, että kansanrintama, t.s. yhtynyt vasemmisto ja liberaalit saivat talonpoikaiskansastakin kannatusta ja kominternin suunnittelema kansanrintama voitti. Oikeastaan: oliko vaikea voittaa talonpoika, joka ei juuri mitään omistanut, kannattamaan kommunistista kollektiiviajatusta, jossa luvattiin kaikkea. Kirkolle kuuluvien maanomistusten takia saattoi punainen kiihoitus helposti kohdistaa anastushalunsa myös kirkon omaisuuteen ja virittää vihaa kirkkoa vastaan. Venäjän jälkeen oli juuri Espanja se maa, jossa kominternillä oli mahdollisuuksia.

Meillä opetetaan viralliselta taholta, että Puna-Espanja on "laillinen" Espanja ja siis ollaan sen kanssa ystävällisissä suhteissa. Puna-Espanjan hyväksi kiertävät sadat keräyslistat maassa etupäässä työläispiireissä. Kerätään muonaa "Espanjan lasten" nimessä, jopa köyhiltä rajaseuduiltamme. Kaikki ne varat menevät kominternin aikaansaaman punaisen kansanrintama-Espanjan ylläpitämiseksi. Ja jatkavat Espanjan kansan suunnattomia kärsimyksiä. Sillä kansallinen Francon Espanja ei tule siellä väistymään, ennenkuin on lipullisesti voitettu puna-Espanja. Jos meillä viranomaisten taholla noudatettaisiin puolueettomuutta, varojen keräys punaiselle hallitukselle estettäisiin. Mutta vasemmistonaiset keräävät ja virallinen taho — antaa tapahtua. Jos Espanjan sota jatkuu — kukaties puna-avun järjestelyä yritetään laajentaa esim. pacifististen naispiirien välityksellä, niinkuin Skandinaviassa. On tärkeätä seurata siksi ajan merkkejä myös siitä kulmalta.

Joulun edellä julkaisi muutamista Euroopan maista Espanjaan lähetetty naiskomitea vetoomuksen Euroopan naisille, jossa kehoitettiin naisia yhtymään kommunismin vastaiseen taisteluun. Niin kauheana näkyi Euroopan kohtalo noille naisille, jos punaisuus pääsee voittoon Espanjassa ja jatkaa sitä tietä. Niin hirveät ovat punaisen tuhon jäljet siinä osassa Espanjaa, joka on ollut kansanrintamahallituksen alla ja siitä pelastunut.

Joka haluaa läheltä seurata tapahtumia Espanjassa, voi niihin tutustua hollantilaisen kirjailijan *Maria de Smethin* toksesta, joka v. 1937 ilmestyi saksankielisenä nimellä Viva España! (Naisen elämyksiä Espanjan sodasta). Maria de Smeth on rohkea nainen, hän haluaa tuntea maailmaa paikan päällä — myöskin sodan — ei pelkää mitään. On ollut viisi kuukautta vankina ollessaan tutustumassa Venäjän oloihin, tuntee siis kommunismin menettelytavat emämaasta. Kertoo elävästi ja suoraan, mitä Espanjan kansa näinä aikoina on kokenut. Suositeltava teos, jota vielä ei liene käännetty suomeksi.

Toinen maailmanpoliittisia tapauksia käsittelevä naisen kirjoittama kirja on v. 1938 ilmestynyt *Maria Reesen* "Tilitys Moskovan kanssa". Maria Reese on entinen marxilainen, istunut Saksan valtiopäivillä vasemmiston edustajana. V. 1931 matkusti M. R. Venäjälle oppiakseen tuntemaan "työläisten isänmaan", jollaisena Neuvostola Saksan työläisille kuvattiin, ja toisen kerran v. 1933. "Mitä sitten näin ja koin Neuvostolassa, se oli niin kauhistuttavaa, että jätin maan ja päätin tehdä kaikkeni valistaakseni työväkeä tosiasiallisista oloista Venäjällä —", lausuu kirjoittaja. Kirjasessa on myös joukko lainauksia ranskalaisen kirjailijan André Gide'n, englantilaisen Citrinen ja Trottzkin lausumista. Varoittava toteamus tässä kirjassa on: "Neuvostola kiihoittaa sotaan." M. R. paljastaa myöskin saksalaisen kommunistinaisen Clara Tschetkinin traagillisen lopun maailmanvaarasta varoittava kirja, Stalinin orjuudessa. Marxilaisesta jota liioin ei vielä liene suomennettu. Samoin kuin edellinen Nibelungenyhtiön kustantama.

A. N.

Erään kodin tarina

”— — enhän nyt edusta ainoastaan itseäni, eikä minun elämänseikkojani panna kirjaan minun tähteni, vaan sen tähden, että Suomen kansa edustajiensa kautta tulisi tunnetuksi.”

(Hilda Käkikoski.)

Helsinkiläinen työläiskoti suuren kivitalon maakerroksessa, vain yksi huone perheelle, joka käsitti vanhemmat ja kymmenen lasta. Pienin, 2-vuotias miehenalku nukkumassa, kolme seuraavaa palaamassa ulkoa palelevin käsin.

Pyydämme haastatella perheen äitiä.

— ”Mitäpä minulla olisi kerrottavaa”, tulee valoisan hymyn säestämänä. Juttu syntyy kuitenkin kuin itsestään, ja saamme kuulla koruttoman elämäntarinan, jossa ehkä voi olla yhteistä monelle muulle, mutta jolla on meille paljon sanomista:

Maalaislähtöä olivat he molemmat, mies ja hän. Ensin oli hän palveluksessa, sitten miniänä miehen kotitalossa, asuntona pahainen ”lankattu” kamaripöksä porstuan perällä. Muuten olisi ollut hyvä, mutta toinen miniä oli kauhea. Niinpä olikin kuin olisi ”sydän pudonnut pois kurkusta”, kun saatiin oma mökki ja mies sai metsävahdin toimen. Pieni oli mökki ja sijaitsi ”poskempana” (syrjässä), mutta ihanaa oli oma rauha.

Mutta tuli uusi nuori esimies, joka teetti työt toisin kuin kokemus oli osoittanut. Ei viitsinyt riidelläkään, vaan mieluummin väistyi. Perhekin oli kasvanut ja tarvitsi enemmän leipää ja tilaa. Silloin päätettiin rohkeasti yrittää oman maan hankkimista. Velkaa saatiin ja ostettiin pieni tila, joka oli pahasti rappiolla, pellot heinittyneet ja rakennukset luhistumaisillaan. Ne kunnostettiin, mutta kun oltiin niin pitkällä, että perheelle olisi leipä riittänyt omasta maasta, tuli lähtö. Velkojat rupesivat ahdistelemaan, ”koetettiin kaikkemme, muttei mikään auttanut”. Kaikki piti jättää. Se oli kovaa.

”Itkin, kun lehmät ja kangasvehkeetkin piti myydä. Olin itse kasvattanut pellavia ja kudoin aina kun vain sain aikaa, niin että pysyttiin melkein omakutoisissa. — Ja lehmätkin jäivät pellon aidan taa huutamaan perään, niinkuin olisivat ymmärtäneet. — — Sitten minä en ole kotia koskaan ajatellut.”

Yritettiin sitten elää vuokratilalla. Mutta aika oli huono ja vaikeaa oli saada vuokrarahoja kokoon, vaikka koettikin myydä voin ja maidon mahdollisimman tarkkaan. Mutta lapsia oli jo yhdeksän ja kaikki olivat pieniä. Pahinta oli, ettei ollut mitään tukea tai ymmärtämystä missään. Ei aina suoranainen avustus ole tärkeintä, vaan myötätunnon saaminen.

”Elämä meni kuin umpipohjukkaan”, — lisäksi tavaton väsymys, sillä aivan perättäisinä vuosina syntyneet 9 lasta, talouden hoito ja taistelu nälkää vastaan olivat vieneet äiti-raukan voimat. Hän ei enää jaksanut, — täytyi viedä hermosairaalaan kolmeksi kuukaudeksi.

Tästäkin kodista oli perheen lähdettävä. Omistaja möi tilan. Maata ei enää uskaltanut ajatella, sillä miten saisi siitä 11-henkiselle joukolle leivän irti. Mies pääsi kirvesmieheksi rakennustyömaille ja perhe seurasi häntä pääkaupunkiin.

Täällä oli helpompaa, mutta maalaiselämää oli ikävä. ”Maatyö oli niin kovin herttaista! Muistan, kun joskus lehmät ruokittuani jäin istumaan navettaan ja oikein ihmettelin, kuinka se oli hauskaa.” Raskasta emännän osa oli kyllä ollut, kun yksin hoiti 9 pientä lasta (10:s, joka ei saanut elää, ja 11:s syntyivät Helsingissä), 5 lehmää, sian ja kanat, hoiti talouden ja piti ehtiä vielä ulkotöillekin, aina riihen puintia myöten. ”Piti olla mietitty, miten järjestää.” Ei auttanut nukkua lasten kanssa valvotun yön jälkeenkään yli viiden, leipoma-aamuina vain neljään. Vierasta miesapua oli joskus, muttei koskaan naista.

— — —

”Minulla on aina ollut korkeampi valo elämässäni. Ja ihmeellisesti on Jumala minua johtanut ja auttanut. Kun joskus ei ole tiennyt, mistä lapsille saisi syömistä, on aina kuin ihmeen kautta jotain ilmestynyt. Kerrankin menin papin kansliaan kysymään neuvoa hädässäni, ja siellä oli juuri vihittävä pari, he tarvitsivat todistajaa ja antoivat minulle siitä 20 markkaa, niin että tulin taas autetuksi sillä kertaa.”

Vähän ujosti haastateltava vetää piilostaan paperipalan, johon hän oli yrittänyt laittaa uskonnollista runoa. ”Tällaistakin minä joskus — —.”

Valoisa, hyvä katse todistaa todellakin korkeamman valon voimaa-antavasta lähteestä. — Nöyränä poistuu haastattelija tästä työläiskodista. Kunnia tällaisille äideille! He juuri ovat suomalaisen kansannaisen parhaita edustajia!

E. V.

Minulla on suunvuoro . . .

Aurinko paistaa jo korkealla taivaalla. Pian on kevät ja puissa lehti. Ja kaikkien uusien, kevään raikkautta tuoksuvien lehtien joukossa on sitten myöskin muuan painomusteelta tuoksuva, mutta toivottavasti kuitenkin yhtä mieltä ilahduttava. Se on tämä "Uusi Huomen."

Nyt näemme hengessämme, miten lukijat kohottavat epätoivoisesti kätensä: Pois se, ei mitään uusia lehtiä, ei enää painomustetta, mehän jo hukumme siihen. Niin, kyllähän mekin omasta puolestamme olemme monasti laskiessamme kädestämme jonkin nykyajan kirjallisen tuotteen huokaisten kysynyt, voiko kirjapainosta tulla mitään hyvää. Mutta valoisa optimismimme on aiheuttanut, että me emme kuitenkaan ole mennyt yhtä pitkälle kuin ranskalainen valistusfilosoofi Rousseau, joka tahtoi hyljätä kaikki sivistyksen saavutukset ja "palata luontoon". Me kyllä ihailemme kukkien tuoksua, mutta ei meistä painomusteen hajukaan pahaa ole. Ja ties minkälainen kukka tästä Uudesta Huomenesta vielä puhkeaa, kun sitä kaikkialla myötätunnolla vaalimme.

Kyllä sitäpaitsi lehdistä, painomusteella painetuista, aina jotakin hyötyäkin on. Varsinkin näin keväällä, kun on koita. Tiedättehän, emännät, vanhan hyvän keinon, talvivaatteet lehtikääröihin, niin eivät koit voi niitä vahingoittaa. Mutta joskus olisi hyvä suojata itseänsäkin asianmukaisesti painomusteen hajulla. Kyllähän tiedätte, miten helposti meistä itsekustakin tulee jokapäiväisen elämän hyörinässä koinsyömiä. Arkihuolet ja kateus, juorut ja pahansuopaisuus ja penseä välinpitämättömyys valtaavat niin helposti meidät. Ja ennenkuin huomaammekaan, olemme käyttökelvoton koinsyömä villavaate. Voi olla hyvä silloin piristää ja suojata itseään sellaisella painomustetuotteella kuin Uusi Huomen.

Niin että lopultakin luulemme kaikkien kevään merkkien joukossa olevan tervetulleimman tämän oman lehtemme Uuden Huomenen. Olemmehan jo kauan kaivanneet sellaista naisten lehteä, joka ei olisi liian raskaasti ankkuroitu johonkiin ammattiin tai puolueeseen tai vanhaan kaavamaisuuteen, mutta joka ei myöskään olisi niin kevyt, että se heilahtaisi kaikkien maailman tuulien mukaan. Odotamme sentähden jännityksellä kaikki, minkälainen taimi tästä lehdestä tulee.

Kun tässä on ollut taimista puhetta, niin täytynee kai meidän puhua myöskin vielä siitä merkillisestä ihmistaimesta, siitä Hollannin kuninkaallisesta lapsesta, johon koko maailman mielenkiinto on viime aikoina ollut kohdistunut. Tietysti me olemme naisellisella mielenkiinnolla seurannut koko Juliana-romaania ja olemme tyytyväinen, että se kehittyy niin onnellisissa merkeissä, sillä tunnemme vilpitöntä myötätuntoa tätä hollantilaista kruununperijätärtä kohtaan, jolla kuuluu olevan sekä älyä että huumorintajua.

Ja ajatella, että se lapsi oli sitten tytär. Mekin olimme jo melkein lyöneet vetoa pojan puolesta. Mutta hollantilaiset ovat tyytyväisiä prinsessaan. He ovat olleet jo niin kauan naisvaltikan alla, että se ei ole heille enää murheenmerkki. Päinvastoin, Hollanti on rauhallinen ja vauras maa. Siksi nämä juustomestarit ja tulppaaninviljelijät eivät suinkaan ole pahoillaan, vaikka saisivatkin neljännen naisen peräkkäin valtaistuimelle. Meille Hollanti on mieltähivelevä esimerkki, johon voimme aina viitata, kun naissukua sorretaan. Kun taas ensi kerran sanotaan, että naisilla ei ole tarmoa eikä määrätietoisuutta eikä johtajakykyä eikä muuta sellaista, niin sanomme vain vaatimattomasti: Muistakaa Hollantia.

Olemme kadehtinut kovasti hollantilaisia viime aikoina. Ajatelkaa, miten jännittävää ja hienoa vedonlyöntiä siellä on voinut harjoittaa: prinssi vai prinsessa. Meillä täällä tasavaltalaisten arkisessa maassa ei ole mitään siihen verrattavaa. Täällä voisi korkeintaan lyödä vetoa siitä, kaatuuko hallitus vai eikö kaadu. Eikä sekään ole kaatunut viime aikoina. Sitäpaitsi, mitä iloa tällaisesta vedonlyönnistä olisi. Parlamenttaarisessa maassamme olemme jo niin tottuneet siihen, että seuraava hallitus on aina edellistä vielä pahempi. Toista on, kun kruununperillistä odotetaan. Tuli sitten toinen tai toinen, niin kaikki riemuitsevat, nekin, jotka hävisivät vedon. Ja mikä on riemuitessa, eihän lapsi onneksi kykene heti edes puhumaan.

Niin, tietysti meilläkin aina on jotakin, josta paremman puutteessa voisi kehittää jännittävän vedonlyönnin. Voisimmehan esimerkiksi lyödä vetoa, selviydymmekö ensi kuusta tekemättä tyhmyyksiä Genevessä.

Mutta älkäämme suinkaan sekaantuko politiikkaan. Se voi tehdä lempeäluontoisenkin naisen teräväkieliseksi. Ja on vaarattomampiakin latuja. Esimerkiksi hiihtäminen. Te olette tietysti kaikki innokkaita hiihtäjiä. Alkaahan olla jo aivan asiaankuuluvaa, että jokaisella aikaansa seuraavalla naisella on sukset ja hiihtopuku. Meil-

läkin on. Puku riippuu vaatekomeron naulassa, ja sukset on eräs ystävätär auliisti luvannut lainata, milloin vain tarvitsemme. Ensin olimme hiukan huolestunut, milloin hän sitten itse hiihtäisi. Mutta pian huomasimme tämän huolen turhaksi. Emme ole vielä tarvinnut suksia. Aina kun meillä olisi ollut tilaisuus hiihtää, on sattunut olemaan vesikeli ja, ihme kyllä, olemme huokaissut helpoituksesta.

Niin, tiedämme valitettavasti olevamme kovin veltto luonne. Huokaamme niin helposti helpoituksesta välttyessämme monesta muustakin velvollisuudesta kuin hiihtämisestä. Ainoa lohdutuksemme on, että teemme aina kiireesti päätöksen: huomenna aloitamme sitten oikein toden teolla. Niin, uusi huomen on monen toivo.

Huomaamme, että tämän uuden lehden nimi on puheessamme tullut jo, sanoisimmeko, tavaksi. Siitä huolimatta, että oma vaatimaton nimiehdotuksemme oli Naaraskarhu. Tietysti myönnämme, että toinen nimi on ehkä esteettisempi ja muutenkin sopivampi. Ja mitä nimestä, kunhan vain taistelemme niinkuin naaraskarhu pentunsa puolesta, että tällä Uudella Huomenella olisi todellakin valoisa huomen.

Hetaleena.

Ne asunnot

(Jatk. siv. 15)

gen suuri ero. Saman tien tulkoon huomautettua, että työväestö joskus on sangen vastahakoinen ottamaan parempia asuntoja, jos hiukankin huokeammalla on toimeentultavia saatavana, eli he *eivät haluaisi mitään uhrata elämäntasonsa kohottamiseen,* huolimatta palkkojen noususta, vaan kaikki olisi tultava valmiina. Lienee tämä havainto yhtä yksityistapaus kuin luola-asutuskin, mutta tasapuolisuuden nimessä tulkoon mainittua.

Siksipä asuntokomitean toteamus, että asuntojen kehnous johtuu suureksi osaksi valistuksen puutteesta, tuntuu olevan harvinaisen lähellä totuutta. Tämä valistuksen puute saattaa olla, paitsi pinttymistä vanhoihin tapoihin, myös halua käyttää asunnossa säästetyt muutamat sadat johonkin aivan turhaan tai suorastaan vahingolliseen kuluun.

Tuntuu mahdottomalta uskoa, etteikö maaseudun työväelle saataisi paremman tason asuntoja, jos niiden kysyntää esiintyy siinä mielessä, että paremmalle annetaan sille kuuluva arvo. Varsinkin nykyisin, kun asuntokorvaus palkasta erotettuna on suhteellisen pieni osa. Ja eiköhän *autettavan* olisi sentään tehtävä ensin *yritys auttaa itseään.*

Ja edelleen: Asuntovaatimuksia asetettaessa on huomioonotettava, että rakennustoiminta käytännössä on sekä aikaa että kustannuksia vaativaa, se ei voi aivan käden käänteessä tapahtua. Nyt varsinkin se vaatii lisäksi *ankaraa harkintaa,* koska kustannukset ovat korkeimmillaan, työvoiman saanti vaikeimmillaan, siis *rakennusaika epäsuotuisimmillaan.* Mutta samainen aika on taas sopiva siisteyden ja puhtauden kohottamiseen, ja siten asunnon viihtyisyyden ja terveellisyyden parantamiseen; ehkäpä myös pienien kassojen kartuttamiseen vaikkapa *oman pienen mökin* rakennuskassaksi. Omaa mökkiä puuhaavalta ahertajalta tuskin auttajia puuttuu, mutta likaisen ja hoitamattomuudessaan rappeutuneen asunnon tilalle työnantajalta tai yhteiskunnalta uutta *vaativan* vetelyksen puheita kuulevat yleensä ja ymmärrettävistä syistä vain ne, jotka kurjuusoppia harrastavat ja tarvitsevat.

Mutta yritteliästä ja toimeliasta miestä autetaan halusta ja on velvollisuus auttaa.

Sirppi.

TUNNUSTUS

MEIDÄN TULEE

olla uskollisia kaikissa elämänvaiheissa Jumalan antamalle kansalliselle olemuksellemme,

etsiä paras itsestämme esiin tekemättä taistelua oman itsemme kanssa helpoksi tahi yrittämättä hankkia helppohintaisia voittoja.

Siinä tahdomme auttaa toisiamme niinkuin sisarukset, jotka ovat saman äidin lapsia ja jotka tietävät, että heillä on yhteinen kunnia.

Teoksesta "Deutsches Frauenschaffen". *Gertrud Scholtz-Klink.*

Annettiin määräys . . .

(Jatk. siv. 10.)

leen eteenpäin raahattavaksi. Ja niin se onkin.

— En voi — Rakas Jumala, sano minulle, mitä minun tulee tehdä! Ole armollinen ja sano selvästi, e t t e i minun tarvitse sitä tehdä. Sillä onhan murha kauheaa, semminkin äidille! Anna merkki: anna armollisesti merkki!

Mutta mitään merkkiä ei näy ei kuulu. Minuutit kuluvat. Siitä on jo hyvä tuokio, kun oli puolituntinen jäljellä — nyt on vain parikymmentä minuuttia. J o s mieli ennättää toimittamaan asia, on riennettävä!

Mutta vapiseva nainen viivyttelee kulkiessaan, rukoilee vielä:

— Herra — Sinun armoosi luotan nyt, kuten aina. Et ole minua vielä koskaan hyljännyt, etkä hyljää nytkään! Kiitän Sinua armostasi, amen!

Hän odottaa taas pää hetken painuneena ja kädet ristissä seisten korinsa vieressä umpihangessa, josta ei ole enää kuin muutama metri matkaa niittyä myöten paikalle —

Silloin kuuluu heikon mummon viheliäinen värjyvä ääni halki tyynen talvi-illan. Melkein haihtuvana, kärsimättömänä voimattomuudessaan se huutelee kartanolta:

"Missä on kaikki ihmiset nyt — kas mun nyt? — Juostaan pois kaikki, kuin houkat, kuin mieltä vailla — Missä olet Ella? Ho-hoi! Puhelimeen ja paikalla! Tohtori Vainio soittaa — kovasti tärkeää asiaa sinulle — sodasta tietysti! Tokko joudat sieltä!"

— Mitä — mitä ihmettä —? Ja kas kun mummo oli jaksanut nousta puhelimeen vastaamaan ja — ihme suuri — k u u l l u t soiton! — Sydän takovana, hengitys huohottavana Ella-rouva juoksee ylämäkeä takaisin kartanoon.

Puhelimesta kuuluu:

"Täällä tohtori Vainio. Ette siis vielä ennättänyt sitä tehdä? No Jumalan kiitos! Pelkäsin jo kuollakseni — en päässyt heti keskukseen. Ei saakaan sitä tehdä — ei mitään sille tulevalle! Sieltä tuleekin meikäläisten juna, sain juuri tiedon. Punaiset ovatkin kääntyneet takaisin edellisen pysäkin kohdalta. Teidänkin pojat olivat siellä heillä vastuksina."

"Jumalan kiitos —", huohotti hän, joka ei enää ollut junansuistaja.

"Nii—in — sanokaa nyt muuta", kuului onnellinen, nolona naurahtava ääni. "Taisitte olla kovin pelästynyt! Ymmärrän teitä — ja Luojan haltuun sitten. Sidetarpeita varmaankin siellä teidänkin kylään kai pian tarvitaan."

Kartanon rouva ei kykene enää vastaamaan sanaakaan. Hän vaipuu korituoliin puhelimen viereen ja viettää siinä sisäisen hetken Jumalansa kanssa. Sitten hän syvään huokaisten avaa silmänsä selälleen ja näkee ympärillään uuden maailman, uudet velvollisuudet. Ja hän kaataa kaapeistaan lakanapinon pöydälle sekä sakset. Sitten hän päättää, ettei niitä vielä pilstokaan — täytyy odottaa, kunnes sekin velvollisuus on suoritettava. Ja yhtä tunnollisesti hän sitoisi silloin sekä ystävien että vihollisten haavat —.

Smk. 3:—

Kirjapaino ja Kustannus Oy. Liike. Helsinki 1938.